

MAGYARKANIZSA KÖZSÉG

2024–2026-OS IDŐSZAKRA VONATKOZÓ

NEMI EGYENJOGÚSÁGI HELYI

CSELEKVÉSI TERVE

1. BEVEZETŐ

Magyarkanizsa község 2023. március 30-án írta alá a Nemek közötti helyi szintű esélyegyenlőségről szóló európai chartát¹, amellyel a helyi önkormányzati egység a nemek közötti egyenjogúságra és a nők helyzetére vonatkozó helyi politika és intézkedések előmozdítására való elkötelezettségét fejezte ki.

A helyi szintű Európai Charta politikailag kötelező érvényű dokumentum, ugyanakkor gyakorlati eszköz is, amely segíti a helyi önkormányzatokat abban, hogy a nemek közötti egyenlőség és az emberi jogok elvét beépítsék politikáikba. Minden város és község, amely aláírja a Nemek közötti helyi szintű esélyegyenlőségről szóló európai chartát, vállalja, hogy két éven belül cselekvési tervet készít, amelyben meghatározásra kerülnek a prioritások, a tervezett tevékenységek és a tervezett tevékenységek elvégzéséhez szükséges eszközök, a charta 6. számú elvével összhangban.

A fentiekkel és a Nemi egyenjogúságról szóló törvényből eredő kötelezettségekkel összhangban Magyarkanizsa község a 2022. november 10-ei keltezésű és 02-346/2022. számú rendeletével megalakította a Magyarkanizsa község 2023–2026-os időszakra vonatkozó nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terve kidolgozásának munkacsoportját.

A hím vagy női nem nyelvtani használata a foglalkozásokkal, titulusokkal és megnevezésekkel kapcsolatos különféle szavakban férfiakra és nőkre egyaránt vonatkozik, megkülönböztetés nélkül.

¹ Magyarkanizsa Község Hivatalos Lapjának 3/2023. számában 2023. március 31-én megjelentetve

2. A NEMI EGYENJOGÚSÁG NEMZETKÖZI ÉS HAZAI TÖRVÉNYI KERETEI

A nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terv (a továbbiakban: HCST) kidolgozásának törvényi kereteit nemi egyenjogúságról és a diszkrimináció tiltásáról szóló ratifikált nemzetközi szerződések és hazai jogszabályok, valamint A tervrendszerrel szóló törvény és az ahhoz tartozó törvénynél alacsonyabb rangú aktusok képezik.

2.1. A nemi egyenjogúság nemzetközi jogi keretei

A nemi egyenjogúság és a nők hátrányos megkülönböztetése felszámolásának nemzetközi jogi kereteit az egyenjogúságot és a hátrányos megkülönböztetés tiltására vonatkozó, emberi jogokról szóló nemzetközi szerződések képezik. Az egyetemes nemzetközi diszkriminációellenes jogi keretet az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) emberi jogokról és a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló következő egyezmények képezik:

- ✓ *Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata (1948);²*
- ✓ *A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966);³*
- ✓ *Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966);⁴*
- ✓ *A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (1965);⁵*
- ✓ *A nőekkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (1979);⁶*
- ✓ *Az ENSZ gyermekjogi egyezménye (1989);⁷*
- ✓ *A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény (2006).⁸*

² Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése, Párizs, 1948.12.10

³ A polgári és politikai jogok nemzetközi egyezségokmányának ratifikációjáról szóló törvény, A JSZSZK Hiv. Lapja – Nemzetközi szerződések, 7/71. szám

⁴ A Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányának ratifikációjáról szóló törvény, A JSZSZK Hiv. Lapja – Nemzetközi szerződések, 7/71. szám

⁵ A faji megkülönböztetés valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény ratifikációjáról szóló törvény, A JSZSZK Hiv. Lapja – Nemzetközi szerződések, 31/67. szám

⁶ A nőekkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény ratifikációjáról szóló törvény, A JSZSZK Hiv. Lapja – Nemzetközi szerződések, 11/81. szám

⁷ Az ENSZ gyermekjogi egyezményének ratifikációjáról szóló törvény, A JSZSZK Hiv. Lapja – Nemzetközi szerződések, 15/90. szám és A JSZK Hiv. Lapja- Nemzetközi szerződések, 4/96. éa 2/97. szám

⁸ A fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény ratifikációjáról szóló törvény, Az SZK Hiv. Közlönye – Nemzetközi szerződések, 42/2009. szám

A nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (CEDAW) a nők jogairól szóló legfontosabb egyetemes dokumentum, általános keretét pedig a nők és férfiak alapvető egyenlőségének megvalósítása, a nőkkel szembeni hátrányos megkülönböztetés tilalma és az aláíró államok kötelezettségei képezik. A CEDAW egyezmény rendelkezései szerint a nők diszkriminációja a nemi hovatartozás miatti minden olyan megkülönböztetést, kizárást vagy korlátozást jelent, amelynek az a hatása vagy célja, hogy csorbítsa vagy megsemmisítse a politikai, gazdasági, társadalmi, kulturális, polgári vagy bármely más területen fennálló emberi jogoknak és alapvető szabadságjogoknak elismerését és megvalósítását a férfiak és a nők közötti egyenlőség alapján, nők által való gyakorlatát, függetlenül családi állapotuktól.⁹ A de iure és de facto egyenlőség elérésének érdekében fel kell ismerni a nők és férfiak közötti különbségeket, és meg kell változtatni a környezetet, amelyben a nők hátrányos helyzetben vannak, valamint meg kell teremteni a feltételeket az esélyegyenlőséghez, az egyenlő hozzáféréshez és az egyenlő eredményekhez a nők és a férfiak számára.

Regionális szinten Szerbia számára az Európa Tanács¹⁰ emberi jogokról, a diszkrimináció tilalmáról és a nemi egyenjogúságról szóló következő dokumentumai fontosak:

- ✓ *Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (1950)* az emberi jogokról szóló legjelentősebb dokumentum. Az egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.¹¹ Az egyezmény Tizenkettedik Kiegészítő Jegyzőkönyve (2000) lehetővé teszi, hogy a nemzeti jogszabályok által biztosított bármely jog megsértésével kapcsolatban a diszkrimináció elleni védelmet lehet kérni.
- ✓ *Az Európa Tanácsnak a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló egyezménye (Isztanbuli egyezmény, 2011)*¹² meghozatalának célja a nők elleni erőszakkal és a családon belüli erőszakkal szembeni zéró tolerancia kialakítása, továbbá a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának visszaszorítása, valamint a nők és férfiak alapvető egyenlőségének hirdetése. A nők elleni erőszak az emberi jogok megsértése és a nők elleni diszkrimináció egy formája.

⁹ A CEDAW 1. cikke

¹⁰ A Szerb Köztársaság 2003 óta tagja az Európa Tanácsnak és az Európa Tanács sok egyezményét ratifikálta

¹¹ Az EJE 14. cikke

¹² Az Európa Tanácsnak a nők elleni és a családon belüli erőszak megelőzéséről és felszámolásáról szóló egyezményének ratifikálásáról szóló törvény, SZK Hiv. Közlönye – Nemzetközi szerződések, 12/2013. szám

- ✓ *A nők és férfiak közötti esélyegyenlőségről a helyi életben szóló európai charta (2006)*¹³ alapját a következő elvek képezik: 1) a nők és férfiak egyenjogúsága alapvető jog; 2) a nemek közötti egyenlőség biztosításához meg kell oldani a többszörös diszkrimináció és hátrányos helyzetek kérdéseit; 3) a demokratikus társadalom előfeltétele a nők és férfiak egyenlő részvétele a döntéshozatali folyamatokban; 4) a nők és férfiak közötti egyenlőség megteremtéséhez a nemi sztereotípiák felszámolása alapvető fontosságú; 5) a nők és férfiak közötti egyenlőség javításának folyamatában a nemi álláspontok beépítése szükséges a helyi és regionális közigazgatás minden tevékenységébe és 6) a nemek közötti egyenlőség előmozdításának szükséges eszköze a cselekvési terv és program forrásainak megfelelő biztosítása.

2.2. A nemi egyenjogúság hazai jogi keretei

A Szerb Köztársaságban a diszkrimináció tilalmának és a nemek közötti egyenlőség hazai jogi keretei meglehetősen kidolgozottak és a nemzetközi normákkal nagymértékben harmonizáltak.

*A Szerb Köztársaság Alkotmánya*¹⁴ tiltja a diszkriminációt, és előírja, hogy az Alkotmány és a törvény előtt mindenki egyenlő, valamint mindenkinek joga van egyenlő, megkülönböztetés nélküli jogi védelemhez.¹⁵ Tilos bármilyen alapon történő, közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés, de különösen a faj, nem, nemzeti hovatartozás, társadalmi származás, születés, vallás, politikai vagy más meggyőződés, vagyoni állapot, kultúra, nyelv, életkor és szellemi- vagy testi fogyatékoság miatt.¹⁶ A nők helyzetének tekintetében kiemelkedően fontos az, hogy az Alkotmány szerint nem tekintendők hátrányos megkülönböztetésnek azok a külön intézkedések, amelyeket a Szerb Köztársaság a többi polgárhoz viszonyítva lényegében egyenlőtlen helyzetben levő egyének vagy egyének csoportja teljes egyenjogúságának elérése céljából vezet be.¹⁷ A Szerb Köztársaság Alkotmánya előírja, hogy az állam szavatolja a nők és a férfiak egyenjogúságát, valamint fejleszti az egyenlő esélyek politikáját.¹⁸

¹³ A nők és férfiak közötti esélyegyenlőségről a helyi életben szóló európai charta szerb nyelvű szövege itt érhető el: <https://ravnopravnost.org.rs/wp-content/uploads/2017/03/Evropska-povelja-o-rodnoj-ravnopravnosti-na-lokalmom-nivou.pdf>

¹⁴ Az SZK Hivatalos Közlönye, 98/2006. szám

¹⁵ A Szerb Köztársaság Alkotmánya 21. szakaszának 1. és 2. bekezdése

¹⁶ A Szerb Köztársaság Alkotmánya 21. szakaszának 3. bekezdése

¹⁷ A Szerb Köztársaság Alkotmánya 21. szakaszának 4. bekezdése

¹⁸ A Szerb Köztársaság Alkotmányának 15. szakasza

*A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény*¹⁹ a diszkrimináció elleni védelem átfogó rendszerét létrehozó általános törvény. Ez a törvény szabályozza a diszkrimináció általános tilalmát, a megkülönböztetés formáit és eseteit, valamint a diszkrimináció elleni eljárásokat.²⁰ A diszkrimináció előírt formái a közvetlen és közvetett diszkrimináció, az egyenlő jogok és kötelezettségek elvének megsértése, a felelősségre vonás, a diszkrimináció céljából való társulás, a gyűlöletbeszéd és zaklatás, a megalázó bánásmód, valamint a szexuális és nemi zaklatás, valamint a diszkriminációra való felbujtás²¹. A többszörös diszkrimináció a diszkrimináció súlyos formája, és két vagy több személyes tulajdonságon alapuló hátrányos megkülönböztetésként definiálható, függetlenül attól, hogy az egyéni jellemzők hatása körülhatárolható-e (többszörös diszkrimináció) vagy sem (interszekcionális diszkrimináció).²²

A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény a diszkrimináció különleges eseteit is előírja,²³ többek között a nemen és a nemi identitáson alapuló megkülönböztetést,²⁴ amely akkor áll fenn, ha valaki a nemek közötti egyenlőség elvével szemben cselekszik, vagyis a nők és férfiak egyenlő jogainak és szabadságainak tiszteletben tartásának elvével szemben a közélet, a szakmai, a magán- és a családi élet politikai, gazdasági, kulturális és egyéb vonatkozásaiban. Tilos a jogok csorbítása vagy személyeknek előnyökhöz nyilvános vagy rejtett módon való juttatása nemi és nemi identitás alapon, valamint terhesség, szülési szabadság, gyermekgondozási szabadság és gyermekápolási szabadság alapján. Tilos a nemi és nemi identitáson alapuló fizikai és egyéb erőszak, kizsákmányolás, gyűlöletbeszéd, becsmérlés, zsarolás és zaklatás, továbbá tilos a nemi alá- vagy fölérendeltség eszméjén, vagyis a sztereotip nemi szerepeken alapuló előítéletek, szokások és egyéb társadalmi viselkedési minták nyilvános népszerűsítése, támogatása és elkövetése.

*A nemi egyenjogúságról szóló törvény*²⁵ előírja a nemek közötti egyenlőség elérését és előmozdítását célzó politikai intézkedéseket, a nemi egyenjogúság területére vonatkozó tervdokumentumok típusait és az azok megvalósításáról szóló jelentéstétel módját, a nemek közötti egyenlőség megvalósításának intézményi kereteit, a törvény alkalmazásának

¹⁹ Az SZK Hivatalos Közlönye, 22/2009. és 52/2021. szám

²⁰ Diszkriminációnak minősül minden olyan indokolatlan megkülönböztetés vagy egyenlőtlen bánásmód, azaz mulasztás (kizárás, korlátozás vagy elsőbbség megadása), amely személyekkel vagy személycsoportokkal, valamint családtagjaikkal vagy hozzájuk közel álló személyekkel kapcsolatban nyílt vagy burkolt módon történik, amely fajon, bőrszínen, származáson, állampolgárságon, nemzeti vagy etnikai származáson, nyelven, vallási vagy politikai meggyőződésen, nemem, nemi identitáson, szexuális irányultságon, szexuális jellemzőkön, jövedelemszinten, vagyoni helyzeten, születésen, genetikai adottságokon, egészségi állapoton, fogyatékossgon, családi állapoton, büntetett előéleten, életkoron, kinézetem, politikai, szakszervezeti és egyéb szervezetekben való tagságon és egyéb valós vagy feltételezett személyes jellemzőkön alapul. A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény 2. szakasza 1. bekezdésének 1. pontja

²¹ A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény 5–12. szakasza

²² A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény 13. szakasza 1. bekezdésének 5. pontja

²³ A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény 15–27. szakasza

²⁴ A diszkrimináció tilalmáról szóló törvény 20. szakasza

²⁵ Az SZK Hivatalos Közlönye, 52/2021. szám

ellenőrzését és a nemi egyenjogúság elérését és előmozdítását érintő egyéb jelentős kérdéseket. A nemek közötti egyenlőség a nők és férfiak egyenlő jogait, felelősségeit és lehetőségeit, egyenlő részvételét és kiegyensúlyozott képviseletét jelenti a társadalmi élet minden területén, továbbá egyenlő esélyeket a jogok és szabadságok gyakorlására, a személyes tudás és képességek felhasználására a személyes és társadalmi fejlődés érdekében, egyenlő esélyeket és jogokat az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, valamint a munka eredményeiből származó egyenlő előnyök elérésében, tiszteletben tartva a férfiak és nők közötti biológiai, társadalmi és kulturális különbségeket, valamint a nők és férfiak eltérő érdekeit, szükségleteit és prioritásait a köz- és egyéb politikák elfogadása és egyéb jogokról, kötelezettségekről, törvényi és alkotmányos rendelkezésekről való döntéshozatal során.

A törvény speciális intézkedések meghozatalának kötelezettségével, a nemi szempontokat figyelembe vevő költségvetés-tervezéssel, a nemre vonatkozó adatok gyűjtésével és tervdokumentumok elfogadásával operacionalizálta a nemi aspektus bevezetésének folyamatát. A törvény előírja, hogy a nemek közötti egyenlőség elérését és előmozdítását célzó intézkedések közé tartozik a nők és férfiak részvételi esélyegyenlőségének és egyenlő bánásmódjának megteremtése a munka, a foglalkoztatás és az önfoglalkoztatás, a szociális és egészségügyi ellátás, az oktatás, a nevelés, a tudomány és a technológiai fejlődés, az információs és kommunikációs technológiák és az információs társadalom, a védelem és biztonság, a közlekedés, az energia, a környezetvédelem, a kultúra, a nyilvánosság tájékoztatása, a sport, az igazgatási és felügyeleti szervezetekben és testületeikben való részvétel, a politikai cselekvés és a közügyek, a szexuális és reprodukív egészség és jogok, az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés területén. A törvény előírja a nemek közötti egyenlőség nemzeti stratégiája és cselekvési terve, valamint a területi autonómia és a helyi önkormányzati egységek nemek közötti egyenlőségről szóló cselekvési terve meghozatalának kötelezettségét, továbbá a közigazgatási szervek és a munkáltatók azon kötelezettségét, hogy munkaterveikbe és -programjaikba építsenek be a nemek közötti egyenlőségről szóló részt, valamint a kockázatkezelési terv elfogadásának kötelezettségét a nemek közötti egyenlőség elve megsértésének esetére.

A nemi egyenjogúságról szóló törvény előírja, hogy a helyi önkormányzati egységekben a következő nemi egyenjogúsági testületeket kell megalakítani:

1) a helyi önkormányzati egység képviselő-testületének *nemi egyenjogúsági bizottsága*, mint a képviselő-testület tagjaiból álló állandó munkatestület, amely minden képviselő-testület elé terjesztett aktust nemi szempontból megvizsgál;

2) *nemi egyenjogúsági tanács* a helyi önkormányzati egység közigazgatási szerveiben, amely kinevezett vagy tisztségbe helyezett személyekből áll, akik a nemi egyenjogúság és a nemi alapú erőszak visszaszorításának szempontjából jelentős intézmények, szervek és szervezetek képviselői, nyomon követi a nemi egyenjogúság helyzetét, továbbá

kezdeményezi és javaslatot tesz a nemi egyenjogúság előmozdítását célzó intézkedések foganatosítására. A tanács munkájában kötelezően részt vesznek a helyi önkormányzati egységek szerveiben nemi egyenjogúsággal megbízott személyek, amelyek e tanácsok munkájához biztosítják az adminisztrációs és műszaki hátteret.

E nemi egyenjogúsági testületek egymással és más helyi önkormányzati, autonóm tartományi és köztársasági szintű nemi egyenjogúsági testületekkel is együttműködnek. A helyi önkormányzati egység képviselő-testületi aktusai részletesebben szabályozzák a nemi egyenjogúsági testület megválasztását, hatáskörét és munkájának módját.²⁶ Emellett az 50 alkalmazottnál és dolgozónál több személyt alkalmazó közigazgatási szervek kötelesek a nemi egyenjogúsággal megbízott személyt kinevezni alkalmazottjaik sorából a belső szervezetről és munkahelyek besorolásáról szóló aktussal összhangban²⁷.

A nemi egyenjogúsággal megbízott személy: 1) nyomon követi a nemek közötti egyenlőség megvalósulását és előmozdítását célzó politikák és intézkedések végrehajtását azon szerv hatáskörén belül, amelyben dolgozik; 2) nyomon követi az adott szerv alkalmazottainak nemi összetételét és a szerv hatáskörébe tartozó nemi egyenjogúság terén elért állapotra vonatkozó jelentéseket készít; 3) a szerv vezetőjének az e szakasz 2. pontjában szereplő jelentéseket nyújt be, amelyet a közigazgatási szerv a meghozatalát követően a minisztériumnak juttat el; 4) együttműködik a minisztériummal és a nemek közötti egyenlőségért felelős szervekkel a nemek közötti egyenlőség megvalósítása és javítása szempontjából fontos kérdésekben; 5) előkészíti a nemi egyenjogúsági testület munkájához szükséges adatokat, elemzéseket és anyagokat; 6) a nemi esélyegyenlőségért felelős személy kinevezéséről szóló aktusban foglaltaknak megfelelően egyéb feladatokat lát el. A nemi egyenlőségért felelős személyeket ki kell képezni a fent említett feladatok ellátására. A minisztérium a Nemzeti Közigazgatási Akadémiával együttműködve a törvénnyel összhangban szabályozza a nemi egyenlőségért felelős személyek képzésének programját és képzési módját.²⁸

*A helyi önkormányzatról szóló törvény*²⁹ szerint a helyi közigazgatás az állampolgárok azon joga, hogy közvetlenül és szabadon választott képviselők útján intézzék a helyi lakosságot közvetlenül érintő, közös és általános érdekű közügyeket, valamint a helyi önkormányzati szervek azon joga és kötelezettsége, hogy a törvénynek megfelelően megtervezzék, szabályozzák és intézzék a hatáskörükbe tartozó és a helyi lakosságot érintő közügyeiket.³⁰

²⁶ A nemi egyenjogúságról szóló törvény 63. szakasza

²⁷ A közigazgatási szerv vezetője a nemi esélyegyenlőségért felelős személynek annak a szervezeti egységnek a vezetőjét jelöli ki, amelynek hatáskörébe a munkaköri nyilvántartás vezetésével kapcsolatos feladatok tartoznak. A közigazgatási szervek tájékoztatják a minisztériumot a nemi egyenlőségért felelős személy kijelöléséről és a cseréjéről.

²⁸ A nemi egyenjogúságról szóló törvény 64. szakasza

²⁹ Az SZK Hivatalos Közlönye, 129/2007., 83/2014. – másik törvény, 101/2016. – másik törvény, 47/2018. és 111/2021. szám

³⁰ A helyi önkormányzatról szóló törvény 2. szakasza

Hatáskörének gyakorlásában a helyi önkormányzat önállóan hozza meg jogszabályait, az Alkotmányban, törvényben, más előírásban és a statútumában meghatározott jogaival és kötelességeivel összhangban.³¹ A helyi önkormányzati egység hatáskörébe tartozik az, hogy gondoskodik az emberi és kisebbségi jogok, és a nemi egyenjogúság megvalósításáról, védelméről és fejlesztéséről.³²

*A tervrendszerről szóló törvény*³³ szabályozza a Szerb Köztársaság tervrendszerét, illetve, a közpolitikák és a középtávú tervezés rendszerének irányítását, a tervezési rendszer minden résztvevője által hatáskörének megfelelően előterjesztett, elfogadott és végrehajtott tervdokumentumok fajtáit és tartalmát, a tervdokumentumok összehangolását, a közpolitikák meghatározására és végrehajtására vonatkozó eljárást és a tervezési dokumentumok végrehajtásáról szóló jelentéstételi kötelezettséget, valamint a jogszabályok hatásainak értékelésére vonatkozó kötelezettség ennek megfelelő alkalmazását.³⁴ A közpolitikai dokumentum olyan tervdokumentum, amellyel a tervezési rendszer résztvevői hatáskörüknek megfelelően már kialakított közpolitikát alakítanak vagy dolgoznak ki. A közpolitikai dokumentumok típusai a következők: 1) stratégia; 2) program; 3) politikai koncepció és 4) cselekvési terv.³⁵

A cselekvési terv a legrészletesebb közpolitikai dokumentum, amely egy stratégiát vagy egy programot dolgoz fel, azzal a céllal, hogy meghatározza a stratégia vagy program konkrét céljainak elérését célzó közpolitikai intézkedések végrehajtásának ütemét.³⁶ A cselekvési terv a következő kötelező elemeket tartalmazza:³⁷ 1) a vonatkozó stratégiából vagy programból átemelt általános és különös célokat; 2) a stratégia vagy program általános és különös céljainak eléréséhez szükséges intézkedéseket és tevékenységeket, mégpedig a projektek feltüntetésével, amennyiben az intézkedések és/vagy tevékenységek projekteken keresztül valósulnak meg; 3) az intézkedések és tevékenységek végrehajtásáért felelős partnerintézményeket, az adott stratégia vagy program végrehajtásának nyomon követéséért felelős intézményeket; 4) az előlátott intézkedések és tevékenységek befejezésének határidejét; 5) az intézkedések végrehajtásához szükséges pénzeszközöket, a pénzeszközök forrásainak felsorolásával; 6) teljesítménymutatókat a közpolitikai intézkedések szintjén, szükség szerint és a tevékenységek szintjén; 7) a közpolitikai intézkedések megvalósítása érdekében meghozandó vagy módosítandó jogszabályokról

³¹ A helyi önkormányzatról szóló törvény 5. szakasza

³² A helyi önkormányzatról szóló törvény 20. szakasza 1. bekezdésének 10. pontja

³³ Az SZK Hivatalos Közlönye, 30/2018. szám

³⁴ A tervrendszerről szóló törvény 1. szakasza

³⁵ A tervrendszerről szóló törvény 10. szakasza

³⁶ A tervrendszerről szóló törvény 18. szakasza. A cselekvési terv szükség szerint, a végrehajtás nyomon követésének és a közpolitikai hatások utólagos elemzésének eredményeivel összhangban, felülvizsgálható, illetve módosítható és kiegészíthető, amennyiben arra szükség mutatkozik. A cselekvési terv felülvizsgálatával történik a cselekvési terv egyes olyan elemeinek módosítása, mint a tevékenységek, a határidők vagy a tevékenység végrehajtásáért felelős intézmények.

³⁷ A tervrendszerről szóló törvény 19. szakasza

szóló információkat és 8) a Kormány törvényénél alacsonyabb szintű aktusában előírt elemeket.

A nemek közötti egyenlőség elemzése szerves részét képezi annak a folyamatnak, amely a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő költségvetés-tervezés bevezetésére irányul a Szerb Köztársaságban, amelyet a *Költségvetési rendszerről szóló törvény* irányoz elő.³⁸ E törvény rendelkezései szerint a nemek közötti egyenlőséget figyelembe vevő költségvetés-tervezés a nemek közötti egyenlőség elvének a költségvetési folyamatba történő bevezetését jelenti, amely magában foglalja a költségvetés nemi egyenlőség szempontjából való elemzését, valamint a bevételek és kiadások átalakítását a nemek közötti egyenlőség előmozdítása érdekében.³⁹ A nemek közötti egyenlőség a költségvetési rendszer egyik célja, ezért előírás, hogy a költségvetési rendszernek többek között allokációs hatékonyságot kell elérnie, amely a költségvetési forrásoknak a nemi egyenjogúság előmozdítása szempontjából történő elosztását jelenti.⁴⁰ Ez minden szintre – köztársasági, tartomány és helyi – vonatkozik, de kötelezi a költségvetési eszközök közvetlen és közvetett felhasználóit is.

A Szerb Köztársaságban olyan intézményi mechanizmusok működnek, amelyek végrehajtják és nyomon követik a nemek közötti egyenlőség előmozdításának folyamatát – a Szerb Köztársaság Nemzetgyűlésének Ember- és Kisebbségjogi és Nemi Egyenjogúsági Bizottsága; a Vajdaság Autonóm Tartomány Képviselőházának Nemi Egyenjogúsági Bizottsága; A Nemi Egyenjogúsági Koordinációs Testület, valamint helyi szintű nemi egyenjogúsági mechanizmusok.

Magyarok számára a nemi egyenjogúság előmozdítását célzó helyi cselekvési terve a diszkrimináció tilalmára és a nemi egyenjogúságra vonatkozó nemzetközi és hazai jogi keretek alapján lett kidolgozva.

3. A HELYI CSELEKVÉSI TERV KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA

A Magyarok számára nemi egyenjogúsági cselekvési tervének kidolgozását a Fenntartható és inkluzív helyi szolgáltatások projekt keretein belül támogatta a Városok és Községek Állandó Konferenciája, amelyet Svédország Kormánya finanszíroz és a Városok és Községek Állandó Konferenciája – Szerbiai Városok és Községek Szövetsége (VKÁK) valósít

³⁸ Az SZK Hivatalos Közlöny, 54/2009., 73/2010., 101/2010., 101/2011., 93/2012., 62/2013., 63/2013. – javítás, 108/2013., 142/2014., 68/2015. – második törvény, 103/2015., 99/2016., 113/2017., 95/2018., 31/2019., 72/2019., 149/2020., 118/2021. és 138/2022. szám

³⁹ A költségvetési rendszerről szóló törvény 2. szakasza 1. bekezdésének 58v pontja

⁴⁰ A költségvetési rendszerről szóló törvény 4. szakasza 1. bekezdésének 4. pontja

meg a Svéd Helyi Önkormányzatok és Régiók Szövetségének (SALAR) stratégiai támogatásával a 2022. júliusától és 2025. júniusáig tartó időszakban. A projekt célja, hogy megteremtse azokat a feltételeket a szerbiai városok és települések számára, hogy azok hatékonyabban tudjanak inkluzív és minőségibb szolgáltatásokat nyújtani minden férfinak, nőnek, fiúnak és lánynak, mégpedig a nemek közötti egyenlőség, a fenntarthatóság, az emberi jogokon alapuló megközelítés és a bizonyítékokon alapuló elemzés elveinek tiszteletben tartásával, a projekthez kapcsolódó tevékenységek lebonyolítása pedig az EU szabványaihoz, a hazai jogszabályokkal és a közpolitikákkal összhangban történik.

A nemi egyenjogúsági cselekvési terv kidolgozása során elvégzett tevékenységek:

- ✓ Magyarkanizsa község polgármesterének 02-346/2022. számú és 2022. november 10-én keltezésű rendeletével megalakult Magyarkanizsa község 2023–2026-os időszakra vonatkozó nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terve kidolgozásának munkacsoportja. A munkacsoportnak kilenc tagja, elnöke és koordinátora van, akik a községi közigazgatási hivatal és egyéb releváns intézmények képviselői, ideértve a civil szféra képviselőjét is;
- ✓ a községi közigazgatási hivatal képviselői és a VKÁK szakértői 2023. március 7-én megtartották első ülésüket, amelyen a helyi cselekvési terv kidolgozásáról, továbbá a helyi cselekvési terv kidolgozásához szükséges adatok átadásáról, valamint a VKÁK támogatási csomagjával kapcsolatos megegyezések születtek.;
- ✓ 2023. május 29-én egynapos online képzést tartottak a nemi egyenjogúság törvényes és stratégiai keretéről a helyi cselekvési terv tükrében, amelyen a helyi cselekvési terv kidolgozásának további lépéseiről született egyezség;
- ✓ 2023. március 17-én Magyarkanizsa község képviselőivel került ülés megtartásra, amelyen bemutatták Magyarkanizsa polgárainak a helyi cselekvési terv kidolgozásába való bevonásának kutatási eszközeit;
- ✓ Kidolgozásra került a Magyarkanizsa község hivatalos honlapján 2023. április 25. és május 20. között kitölthető online kérdőív;
- ✓ 2023. április 24–25-én öt alkalommal tartottak fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetést Magyarkanizsa községbeli nőkkel. A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések célja az volt, hogy adatokat gyűjtsenek arról, hogyan élnek a nők, vannak-e különbségek a falu/város viszonyában, vagy a nők különböző csoportjaihoz viszonyítva; a város a programok és projektek létrehozásakor figyelembe veszi-e a nők igényeit, beleértve a többszörösen marginalizált csoportokba tartozó nőket is, de szó volt rajtuk a nők mindennapi életéről, az oktatásról és a foglalkoztatásról, a szolgáltatásokról és támogatásokról (egészség, szociális védelem), a kultúráról és a sportról, a biztonságról, a politikában való részvételről és a Magyarkanizsa községgel szembeni elvárásokról. A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetéseken összesen 38 nő vett részt. A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetéseken résztvevő nők átlagos életkora 49 év volt. Ezek a

beszélgetések a következő helyeken/helyi közösségekben zajlottak: Martonos, Oromhegyes/Adorján, Horgos, Kispiac és Magyarkanizsa község.

- ✓ Kérdőíves felmérést végeztek a magyarkanizsai nők körében, amelyet 2023. április 25. és május 20. között lehetett kitölteni. A felmérés eredményei beépültek a helyi cselekvési terv szövegébe. A kérdőív Magyarkanizsa község honlapján és a Gyöngyszemeink Iskoláskor Előtti Intézmény honlapján volt elérhető, hagyományos formában pedig a Községi Közigazgatási Hivatal ügyfélszolgálatán, a helyi közösségek épületeiben, az Egészségház rendelőiben, valamint a Potiski vodovi – Tiszamenti Vízművek Kft. horgosi és magyarkanizsai befizetőhelyein volt beszerezhető és kitölthető. A felmérésben szereplő kérdések a városi élettel való elégedettségre, a nők foglalkoztatására, az oktatásra, a nők egészségére, a kultúrára és a sportra, a nők biztonságára, a politikában való részvételre és a döntéshozatalra vonatkoztak. A kérdőívet összesen 270 Magyarkanizsa községbeli nő töltötte ki (220 papíron, 50 elektronikus formában). A kérdőívek egy része az adatelemzés során nem került feldolgozásra, leginkább azért, mert nem voltak olvashatók. A kérdőívet kitöltők 19 és 78 év közöttiek voltak. A kérdőívet kitöltők közül legtöbben középiskolát végeztek (38%), általános iskolai végzettséggel 27%, egyetemi diplomával 20%, főiskolai végzettséggel pedig 9% rendelkezett. A felmérésben szereplő nők közül csak egy végzett posztgraduális tanulmányokat, heten pedig nem végeztek el az általános iskolát. A válaszadók foglalkozásai igen eltérőek, a legtöbben a pedagógusok, tanárok és iskolai dolgozók, eladók, ápolónők, közigazdászok és jogászok. A kérdőívet kitöltők többsége házasságban vagy párkapcsolatban él és gyermeke van (51%), özvegy, továbbá gyermek nélküli házasságban vagy élettársi viszonyban 17% él, legkisebb hányada pedig nem házas vagy nem él élettársi kapcsolatban (13%).
- ✓ 2023. április 24–25-én két találkozóra került sor a Magyarkanizsai Községi Közigazgatási Hivatal szerveinek és a város érintett intézményeinek képviselőivel;
- ✓ A Községi Közigazgatási Hivatal 5-13/2023-I. számú és 2023. június 22-ei keltezésű határozatával kinevezte a Magyarkanizsa község területén a nemi egyenjogúsáért felelős személyt;
- ✓ A Magyarkanizsai Községi Képviselő-testület 2023. május 18-án 02-137/2023-I. számon meghozta A Nemi Egyenjogúsági Tanács megalakításának módjáról, feladatairól és működésének módjáról szóló rendeletet;
- ✓ A Községi Közigazgatási Hivatal 2023. június 18-án 02-160/2023-I. számon meghozta a Nemi Egyenjogúsági Tanács kinevezéséről szóló határozatot;
- ✓ A Magyarkanizsai Községi Képviselő-testület 2023. június 29-én 02-163/2023-I. számon meghozta a Nemi Egyenjogúsági Bizottság megalakításáról szóló rendeletet;

A helyi cselekvési terv kidolgozásához szükséges adatokat az illetékes intézményektől és egyéb elérhető forrásokból sikerült beszerezni. Emellett az adatok forrásai voltak a

fókuszcsoporthoz és a nők által kitöltött kérdőívek. A kutatás eredményei képezik Magyarkanizsa község nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terve intézkedései és tevékenységei megtervezésének az alapját. A helyi cselekvési terv kidolgozásában a VKÁK tanácsadói, Dr. Kosana Beker és Nedeljka Borojević, nyújtottak segítséget.

A helyi cselekvési terv tervezetének a Magyarkanizsa községi honlapján való közzétételére 2023. _____-án/-én került sor. A helyi cselekvési terv közvitája 2023. _____ és 2023. _____ között zajlott. Ez idő alatt _____ közvitára került sor (felsorolni a helyszínekhez). A helyi cselekvési terv tervezetének szövege ugyanebben az időszakban elérhető volt Magyarkanizsa község hivatalos honlapján is, ahol szerepelt az írásbeli megjegyzések megküldésének módja is.

4. HELYZETELEMZÉS

Magyarkanizsa község Szerbia legészakibb részén, a Vajdaság Autonóm Tartományban, a Tisza bal partján helyezkedik el. Keletről Törökkanizsa községgel, délről Zenta községgel, nyugatról pedig Szabadka várossal határos, északi részén pedig a szerb–magyar határ található. Szabadkától 40 km, Újvidéktől 115 km, Belgrádtól pedig 190 km távolságra helyezkedik el. A községet a következő 13 település alkotja: Adorján, Völgyes, Horgos, Kispiac, Kishomok, Martonos, Ilonafalu, Velebit, Oromhegyes, Újfalu, Orom, Tóthfalu és Magyarkanizsa, mint a község központja és székhelye.⁴¹

399 km²-en terül el, a 2022. évi népszámlálás szerint 20.141 lakosa van.⁴² Magyarkanizsa község fejlettségi szintjét tekintve az I. csoportba tartozik, azaz fejlettsége meghaladja a köztársasági átlagot.⁴³ A község területe az ország északi részén található, így határmenti község révén, a közép-európai országok irányába, különleges szerepet tölt be a nemzetközi közlekedés és áruforgalom szempontjából. A község területén, a szerb–magyar határon Horgosnál található közúti és vasúti határátkelő is, Magyarkanizsánál pedig folyami átkelő is a Tiszán.

⁴¹ A Magyarkanizsa elhelyezkedésére vonatkozó adatok itt érhetők el: <https://helloworld.rs/polojai>

⁴² Köztársaság Statisztikai Intézet, az adatok itt érhetők el: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

⁴³ Gazdasági Nyilvántartási Ügynökség, Magyarkanizsa: az alapadatok itt érhetők el: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/>

4.1. Demográfiai összetétel

Magyarkanizsa község a Szerb Köztársaság sok más községéhez hasonlóan lakosságának csökkenésével néz szembe. Az alacsony születésszám, az elnéptelenedés, a vidékről a városokba vándorlás az elmúlt fél évszázadban a lakosság számának jelentős csökkenéséhez vezetett. A 2022. évi népszámlálási adatok szerint Magyarkanizsának 20.141 lakosa van, ami jóval kevesebb a korábbi évekhez viszonyítva.⁴⁴

	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.	2021.	2022.
Lakosok száma	34.960	33.817	32.709	30.668	27.510	25.343	23.039	20.141

1. táblázat: Magyarkanizsa község lakosai számának összehasonlító táblázata⁴⁵

	1961.	2021.
Lakosok száma	34.960	23.039
Élve született (1000 lakosra nézve)	16	8
Elhunyt (1000 lakosra nézve)	11	26
Természetes szaporulat (1000 lakosra nézve)	5	-18
Csecsemőhalál (1000 élve születettre nézve)	56	0

2. táblázat: Népeségstatisztikai adatok

Magyarkanizsán a nők száma meghaladja a férfiakét, a lakosság átlagéletkora pedig 44 év.⁴⁶

	2020		2021	
	N	F	N	F
6 éves kornál nem idősebb gyermekek (iskoláskor előtti korosztály)	664	317	644	615
7–14 éves gyermekek (általános iskolai korosztály)	868	859	831	836
15–18 éves gyermekek (középiskolai korosztály)	500	490	493	485
0–17 éves gyermekek	1882	1841	1833	1806
Fiatalok száma (15–29 évesek)	1972	1998	1937	1972

⁴⁴ 2022. évi népszámlálás. Az adatok itt érhetők el: <https://popis2022.stat.gov.rs/sr-cyrl>

⁴⁵ Magyarkanizsa község lakosai számának összehasonlító kimutatása. Itt érhető el: <https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga20.pdf>

⁴⁶ DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023 – népeségstatisztika

Munkaképes lakosság (15–64 évesek)	7638	7906	7527	7784
A lakosok teljes száma	11983	11386	11807	11232

3. táblázat: A lakosság kor és nem szerinti kimutatása ⁴⁷

A 2011. évi népszámlálási adatok szerint Magyarkanizsa községben az össznépesség legnagyobb hányada magyar nemzetiségű 85,13%-al, a lakosság 7,22%-a szerb, 2,35%-a pedig roma nemzetiségű.⁴⁸ Magyarkanizsa lakosságának legnagyobb hányadát, 66%-ot tesz ki a 15 és 64 év kor közötti munkaképes lakosság. A lakosság átlagéletkora a 2015–2019-es időszakban 43,4-ről 44 évre nőtt, de úgy a vizsgált időszakban, mint az elmúlt 20 évben is, a negatív természetes szaporulat állandósult. A családok összetételének tekintetében legtöbb a gyermekkel rendelkező házaspár, majd őket követik a gyermektelen házaspárok, míg a kéttagú háztartások száma a legnagyobb.⁴⁹

Magyarkanizsa községben a lakosság összetételével kapcsolatban különbségek figyelhetők meg a városias és az egyéb települések között. A városias környezetben a háztartások 56%-a egy- vagy kéttagú, 21%-a háromtagú, 22%-a négy- és öttagú és 1%-a a háztartásoknak hat- vagy többtagú, míg más településeken a háztartások 58%-a egy- vagy kéttagú, 18%-a háromtagú, 21%-a négy- és öttagú és 2%-a a háztartásoknak hat- vagy többtagú. A gyermekes családok legnagyobb száma egy (53%) vagy két (38,8%) gyermekkel rendelkezik, majd a sorban a következők a háromgyermekes családok (6,6%), míg a három- vagy többgyermekes családok aránya nagyjából 1,5%.⁵⁰

Magyarkanizsa község társadalmi fejlettségi indexe

Magyarkanizsa község fejlettségi szintjét tekintve az I. csoportba tartozik, azaz fejlettsége meghaladja a köztársasági átlagot. 2021-ben Magyarkanizsa lakosainak átlagéletkora 44 év volt. Az emberek várható élettartama 72 év (a férfiaké 69,5, a nőké 74,4). A gazdasági tevékenység szempontjából vizsgálva elmondható, hogy az utóbbi években növekszik a Magyarkanizsa községben és a Szerb Köztársaságban megvalósított átlagbérek közötti különbség. Az utóbbi pár évben a magyarkanizsai átlagbér a Szerb Köztársaságban mért átlagbér 85%-áról 80%-ra csökkent.

Átlagbér	Szerb Köztársaság	Magyarkanizsa
-----------------	--------------------------	----------------------

⁴⁷ DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

⁴⁸ 2011. évi népszámlálás, 4. könyv: Vallási hovatartozás, Köztársasági Statisztikai Intézet, Belgrád, itt érhető el: https://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga4_Veroispovest.pdf

⁴⁹ Magyarkanizsa község 2022–2030. időszakra vonatkozó fejlesztési terve, demográfiai adatok, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁵⁰ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023, Devinfo adatbázis, Szerb Köztársaság, 2023

2019	54.919	46.464
2020	60.073	50.257
2021	65.864	54.419
2022	74.933	60.622

4. táblázat: Az átlagbérek változása Magyarkanizsán és a Szerb Köztársaságban⁵¹

A foglalkoztatottság tekintetében a 2019–2021. közötti időszakban a munkaképes lakosság fele állt formális alkalmazásban. (2019: 49,3%; 2020: 49,1% és 2021: 49,8%),⁵² azzal, hogy nagy a különbség a foglalkoztatott nők és férfiak arányában (a foglalkoztatottak 75% férfi és körülbelül 25% nő).

A Magyarkanizsa községbeli élettél való elégedettség

A megkérdezett nők körülbelül kétharmada elégedett a nők és lányok lehetőségeivel a községben. Közel ugyanilyen arányban vélik úgy, hogy a magyarkanizsai lehetőségek megegyeznek a más városokban kínálkozó lehetőségekkel. 22% gondolja úgy, hogy a helyzet rosszabb, míg 18% gondolja úgy, hogy a helyzet jobb vagy sokkal jobb, mint más városokban.

A magyarkanizsai nők a legfőbb problémáknak a következőket látják: munkanélküliség és gazdasági függőség, biztonság, a nők egészsége és az egészségügyi szolgáltatások elérhetetlensége főleg a falusi településeken, továbbá a helyi tömegközlekedés, a szerb nyelv hiányos tudása, valamint a női egyenjogúság tudatosításának nem kellő fejlettsége. A nők továbbra is hátrányos helyzetben vannak a férfival szemben, a nők által végzett munka kevésbé értékelt.

A nők közel 60%-a elégedett azzal, ahogyan a község kielégíti szükségleteiket. A roma, a szegénysorsú, a falusi, a fogyatékkal élő és az idős nők, akiknek gyermekei már nem élnek velük közös háztartásban, a munkanélküliek, valamint a fiatal anyák Magyarkanizsa legkiszolgáltatottabb csoportjai.

Fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

4.1. Oktatás

Magyarkanizsa község munkaképes lakosságának oktatási struktúrájában a legtöbb személy középfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, a második legnagyobb csoportot

⁵¹ DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023, DevInfo adatbázis, Szerb Köztársaság, 2023

⁵² <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G202213049.pdf>

pedig az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők képezik. A lakosság 10 évnél idősebb tagjaiból a 2011. évi népszámláláskor 0,91%-a volt írástudatlan. Az általános iskolát idő előtt elhagyók aránya 1,6-2% között mozog.⁵³

A 2011. évi népszámlálási adatok különbségeket mutatnak a nők és férfiak iskolai végzettsége tekintetében a férfiak javára, amelyből kivételt képez a fő- és felsőiskolai végzettség.

Iskolázottsági szint	Nők	Férfiak
Oktatásban nem vett részt vagy nem végezte el az általános iskolát	23%	15%
Általános iskolai végzettség	31%	29%
Középiskolai végzettség	36%	49%
Fő- és felsőfokú végzettség	9%	8%

5. táblázat: A Magyarkanizsa községbeli nők és férfiak iskolázottsági szintje⁵⁴

Magyarkanizsán található a Gyöngyszemeink Iskoláskor Előtti Intézmény, amely kilenc települést fed le és 11 épületben végez nevelési és oktatási tevékenységet. A központi óvodában három bölcsődei csoport (0–3 éves korig), három fiatalabb, közepes korosztályú és idősebb korosztályú csoport (3–5,5 éves korig) és öt iskolaelőkészítő csoport (5,5 éves kortól az iskolaérett korig) van.⁵⁵ A 0–3 éves korú, iskoláskor előtti nevelésben és oktatásban résztvevő gyermekek aránya 15,8%, míg a 3 évet betöltött és iskolaelőkészítő kort még nem betöltött gyermek aránya 75,2%. A 0–3 éves korú, iskoláskor előtti nevelésben és oktatásban résztvevő gyermekek aránya Magyarkanizsán lényegesen elmarad a köztársasági átlagtól (34,3%), míg a 3 évet betöltött és iskolaelőkészítő kort még nem betöltött gyermek aránya magasabb a köztársasági átlagnál (65,8%).⁵⁶

Az iskoláskor előtti nevelés és oktatás magyarkanizsai befogadóképessége kielégítő, mivel nincs a befogadóképességet meghaladó számú beiratkozni kívánó gyermek, aki esetleg a férőhelyek betöltöttsége miatt ne tudna beiratkozni. A 2020/2021. iskolaévben 601 gyermeket írtak be, melyekből 304-et a városi településen, 297-et a többi településen. Magyarkanizsán a szülők 29%-a nem fizeti az iskoláskor előtti nevelés és oktatás költségeit, míg a szülők 72%-a a teljes összeget fizeti.⁵⁷

⁵³ Magyarkanizsa község 2022–2030. időszakra vonatkozó fejlesztési terve, Oktatás, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁵⁴ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023 és KSI, itt érhető el: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G202213049.pdf>

⁵⁵ Magyarkanizsa község 2022–2030. időszakra vonatkozó fejlesztési terve, Oktatás, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

⁵⁶ Devinfo adatbázis, A Szerb Köztársaság profilja, 2021

⁵⁷ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

A Magyarkanizsa község területén található általános iskolák hálózatáról szóló rendelet módosításáról és kiegészítéséről szóló rendelet alapján Magyarkanizsán három általános iskola található, amelyeknek további nyolc kihelyezett tagozata van.⁵⁸ 2021-ben az általános iskolába járók nettó aránya 83,6%, az általános iskolát idő előtt elhagyók aránya pedig 0,4% volt.⁵⁹ A Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola hat épülettel rendelkezik (Magyarkanizsán, Martonoson, Adorjánon és Velebiten), amelyekben az oktatás szerb és magyar nyelven vagy kizárólag magyar nyelven (egy magyarkanizsai épületben és Adorjánon) folyik.⁶⁰ A 2021/2022. iskolaévet 806 diák kezdte meg ebben az iskolában, a 2022/2023. iskolaévet pedig 791 tanuló (401 fiú és 390 lány).⁶¹ Az Arany János Általános Iskolába, amelynek egy központi épülete Oromhegyesen és két magyar nyelven oktató kihelyezett tagozata Oromon és Tóthfaluban van, összesen 208 tanuló (109 fiú és 99 lány) jár.⁶² A Kárász Karolina Általános Iskola a magyar nyelvű oktatási tevékenységét Horgoson és Kispiacon végzi. Az iskolába 432 tanuló jár, melyből 197 lány és 235 fiú. Az iskola több mint 200 tanulója szociálisan érzékeny csoportba tartozik. A fejlődési rendellenességekkel küzdő gyermekek oktatása a magyarkanizsai Jovan Jovanović Zmaj Általános Iskola két épületében és a horgosi Kárász Karolina Általános Iskolában zajlik.

Magyarkanizsán egy középiskola, a Beszédes József Mezőgazdasági és Műszaki Iskolaközpont található, amely mezőgazdasági és gépészeti képzések széles skáláját kínálja. Az oktatás minden osztályban magyar nyelven zajlik. A mezőgazdasági, élelmiszertermelési és feldolgozó munkaterületen az oktatás 14 osztályban zajlik: mezőgazdasági technikus és számítógépes szerkesztő gépésztechnikus (négyéves szakok) és Fűtés- és hűtéstechnikai hálózatszerelő és gépjárműszerelő (hároméves).⁶³

Középiskola	2015	2016	2017	2018	2019
Négyéves szakiskolák	343	303	259	234	203
Hároméves szakiskolák	77	70	75	81	73
Összesen	420	373	334	315	276

6. táblázat: Középiskolába iratkozott tanulók száma Magyarkanizsán⁶⁴

A 2022/2023. iskolaévben összesen 177 tanuló iratkozott a Beszédes József Mezőgazdasági és Műszaki Iskolaközpontba. Azonban jelentős a beiratkozott lányok és fiúk száma közötti

⁵⁸ 02-122/2023-I. számú 2023.06.29-ei keltezésű rendelet

⁵⁹ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

⁶⁰ Az iskolára vonatkozó adatok itt találhatóak: <http://jjzkanjiza.edu.rs/sr/>

⁶¹ A vajdasági iskolákra vonatkozó adatok itt találhatóak: www.skolevojvodine.vojvodina.gov.rs

⁶² Ibid.

⁶³ Az iskolára vonatkozó adatok itt találhatóak: <http://www.ptscbesedes.edu.rs/>

⁶⁴ Magyarkanizsa község 2022–2030. időszakra vonatkozó fejlesztési terve, Oktatás, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

különbség, azaz a 2021/2022. évi adatok azt mutatják, hogy négyéves szakiskolába 109 fiú és 33 lány, míg hároméves szakiskolába 70 fiú és egy lány iratkozott.⁶⁵

Magyarkanizsa hosszú évekre visszanyúló zeneiskolai hagyományokkal rendelkezik. 1952-ben alapították meg az alsófokú zeneiskolát, 2001-től Alapfokú Zeneiskola már mint önálló intézmény működik, mely tevékenységét Magyarkanizsán, Horgoson, Kispiacon, Oromon, Oromhegyesen, Adorjánon, Velebiten, Martonoson és Tóthfaluban végzi. A zeneoktatás a következő tanszakokon egyéni szinten folyik: zongora, harmonika, furulya, klarinét, gitár és magánének, csoportos tanítás van a következő tantárgyakból: kórus, zenekar, kamarazene, szolfézs és zeneelmélet. A csoportos tanítás már az óvodás kortól indul és a felkészítő csoportban is tart. Az iskola nem rendelkezik saját koncertteremmel. Az iskolába 200 diák jár, de nemek szerinti bontásban nem található róluk adat.⁶⁶

Oktatás

A megkérdezett nők többsége (63%) elégedett a Magyarkanizsán kínálkozó oktatási lehetőségekkel, 37%-a viszont elégedetlen. Véleményük szerint a magyarkanizsai oktatás jobbra tehető a felsőoktatási hallgatók ösztöndíjazásával, a középiskolai oktatási profilok számának bővítésével, valamint az átképzési és továbbképzési programok megszervezésével. A megkérdezett nők 46%-a sosem vett részt tanfolyamokon, szemináriumokon és egy típusú képzéseken, 24%-a viszont több alkalommal is részt vett ilyeneken. A megkérdezett nők nagyjából 15%-a úgy nyilatkozott, hogy részt venne ilyen és ehhez hasonló képzéseken, ha lehetősége nyílna rá.

A nők fő érdeklődési körei a következők: egészség, önfelnevelés, tolerancia és emberi jogok, a nők biztonsága, vállalkozás és foglalkoztatottság, ökológia. A további képzésekből a következő érdekli őket: számvitel, számítógéphasználati tanfolyamok, kozmetikai és fodrász tanfolyamok, varrótanfolyamok és kommunikációs tanfolyamok.

A fókuszcsoportos beszélgetések női résztvevői úgy vélik, hogy külön figyelmet kell szentelni a romák oktatására, továbbá, hogy további képzéseket kellene szervezni, amelyek hozzájárulnának a nők foglalkoztathatóságához és önállósodásához. Fő problémaként a szerb nyelv hiányos tudását és annak iskolában való elsajátításának lehetetlenségét jelölték meg. További problémát okoz, elsősorban a falusi területeken, a tanulók iskolába szállítása. Nyilatkozataikban kiemelték, hogy a középiskolákban szükség lenne olyan oktatási profilokra, amely több lány érdeklődését keltene fel.

⁶⁵ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

⁶⁶ Az Alapfokú Zeneiskola munkaterve; itt érhető el :

<http://kanjiza-muzicka.skola.edu.rs/dokumentacija/pravni-akti/godisnji-plan/>

További problémákat okoz a városi tömegközlekedés. Nincs elegendő számú Magyarkanizsáról Horgosra tartó járat; Nincs városi tömegközlekedés, rossz az összeköttetés Magyarkanizsa és Szabadka között. Napi két járat indul Magyarkanizsára egy irányban és három Szabadkára, ami tényleg nem elégíti ki az igényeinket, mivel a gyerekek iskolába járnak, az emberek munkába utaznak, óvodába viszik a gyermekeiket. Egyszerűen mindenki arra kényszerül, hogy autót vásároljon. Különösen mivel a meglévő járatok jegyárai is meglehetősen drágák. A szabadkai kedvezményes havi diákjegy ára 6–7 ezer dinár. Palicsig a havi felnőttjegy ára 15.000 dinárba kerül. Ez egyáltalán nem kevés kiadás.

Ami a középiskolai oktatást illeti, ezek inkább férfiaknak, mint nőknek való oktatási profilok. Nem felel meg mindenki számára. Ami a középiskolai oktatást illeti, gyér a kínálat. A középiskolák nem követik le a gazdaságban végbemenő változásokat. Nem vezetnek be új szakokat. Különösen olyan szakok hiányoznak, amelyek a lányoknak felelnének meg.

Szükség lenne továbbképzésekre, valamilyen tanfolyamokra. Ilyen itt nincs. Ha van is valami lehetőség, akkor annak rendesen megkérik az árát, akkor pedig az emberek nem engedhetik meg maguknak.

Most lesz nálunk nagy gond az általános iskolában, mert nincs napközi. Ez egy igen nagy problémát jelent azoknak a szülőknek, akik dolgoznak. Nélkülözhetetlen lenne legalább az első és második osztályos tanulóknak, akik még túl kicsik és nem maradhatnak egyedül.

Fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

4.2. Foglalkoztatottság

2022-ben Magyarkanizsán a foglalkoztatottak száma 5.644 volt (3200 férfi és 2443 nő), a foglalkoztatottak száma enyhén ingadozik a 2019–2021. közötti időszakban, és különbség figyelhető meg a foglalkoztatott férfiak és nők számában.⁶⁷

2019		2020		2021	
N	F	N	F	N	F
2452	3336	2443	3264	2422	3288
Összesen	5788	Összesen	5707	Összesen	5710

7. táblázat: a nyilvántartott foglalkoztatottak nemek szerinti bontásban⁶⁸

⁶⁷ <https://data.stat.gov.rc/>

⁶⁸ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

A munkanélküli nők száma magasabb a munkanélküli férfiakénál, de a munkanélküliek száma évről évre csökken.

2020		2021		2022	
N	F	N	F	N	F
636	539	589	476	527	390

8. táblázat: a nyilvántartott munkanélküliek nemek szerinti bontásban⁶⁹

A 2022-es adatok a munkanélküliség nemek és életkor szerinti különbségét mutatják, a 15–29 éves korosztály kivételével, ahol a munkanélküliségi arány nagyjából egyenlő – a nők 25%-a, míg a férfiak 26%-a munkanélküli. Az összes nő tekintetében a legnagyobb arányban a 30–54 éves korosztályhoz tartozók a munkanélküliek (55%), míg a férfiak e korcsoportjában a munkanélküliségi arány 44%. A nők 55+ korosztályában a munkanélküliségi arány 20%, míg a férfiak e korcsoportjában a munkanélküliségi arány 30%.⁷⁰ A munkanélküliek struktúrájában a legnépesebb csoport a korábban már foglalkoztatott személyeké. Az összes munkanélküli 48%-a először keres munkát. Továbbra is kihívást jelent a roma férfiak és nők munkaerő-piaci helyzete, amely jelentősen rosszabb, mint az általános népességé, míg a fogyatékkal élő munkanélküliek mintegy 2%-a álláskereső.⁷¹

A Gazdasági Nyilvántartási Ügynökség 2021. évi adatai elérhetők, de nem nemek szerinti bontásban. Magyarokanizsán 2021-ben 5.710 személy volt munkaviszonyban, 1.065 személyt pedig munkanélküliként vezettek. A legtöbb munkanélküli a szakképzetlen személyek sorából kerül ki, ezt követik a szakmunkások, a középfokú végzettségűek, a legkevesebb munkanélküli pedig a főiskolai és egyetemi oklevéllel rendelkezők közül kerül ki.⁷²

A 2022-es mezőgazdasági összeírás első eredményei 2024 elejére várhatók. Az utolsó hivatalosan elérhető adat 2012-ből való, amikor 2880 mezőgazdasági birtok volt bejegyezve Magyarokanizsa község területén. Az esetek 21%-ában nők voltak a családi gazdaságok vezetői, 62%-a végzett mezőgazdasági tevékenységet családi mezőgazdasági birtokon, a nők 17%-a volt állandó munkaviszonyban családi mezőgazdasági birtokon.⁷³

Magyarokanizsa község demográfiai folyamatai, amelyeket a fiatal és tapasztaltabb munkaerő külföldre távozása jellemez, nem biztosítja a munkaerő fenntartható fejlődését a községben, amely kedvezőtlen gazdasági és demográfiai kilátásokat eredményez. A község munkaerőpiacának általános jellemzői a munkaerő-kereslet és -kínálat eltérése, a tartósan

⁶⁹ Ibid

⁷⁰ Ibid

⁷¹ Magyarokanizsa község 2023. évi foglalkoztatási helyi cselekvési terve, itt érhető el: www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?id=2936&mnu=2#

⁷² Gazdasági Nyilvántartási Ügynökség, Magyarokanizsa: Alapadatok, itt érhető el: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/>

⁷³ Ibid.

munkanélküliek nagy aránya, a munkanélküliek kedvezőtlen életkor- és képzettségi szerkezete, a fiatalok munkanélkülisége, a foglalkoztatottak és a munkanélküliek elavult szaktudása és képességei, a nehezebben foglalkoztatható kategóriákba tartozó munkanélküliek és a szürkegazdaságban foglalkoztatottak nagy száma. A 19–24 év közötti fiatalok körében a legmagasabb a munkanélküliség, akik vagy a továbbtanulás mellett döntenek, vagy úgy, hogy az iskola befejezése után, jobban fizető munkalehetőségek reményében, elhagyják az országot.⁷⁴ A foglalkoztatottak legnagyobb hányada a feldolgozó iparban (25,7%) és a kereskedelemben (16%) dolgozik.

Magyarkanizsa község 2023. évi foglalkoztatási helyi cselekvési terve, a Szerb Köztársaság foglalkoztatási stratégiájában szereplő általános célok mellett, előlátja az aktív foglalkoztatáspolitikai egyedi céljait is, amelyek foglalkoztatási programok népszerűsítését és az üzletemberek pályázatokon való részvételének támogatását irányozzák elő, amelyek pozitív hatással vannak a magáncégek és vállalkozók megerősödésére, így új munkahelyek teremtésére. Kiemelt figyelemben részesülnek a pályaaorientációs és tanácsadási rendszer fejlesztései, vagyis a munkanélküliek kompetenciáinak növelése, az ismeretek és készségek elsajátítása, képzések megszervezése és a versenyképes munkaképesség fejlesztése. A 2023-ra tervezett intézkedések között többek között a következők is szerepelnek: a munkaadók szubvencióinak megismertetése új munkahelyek létesítése céljából; vállalkozási programok népszerűsítése; átképzések és továbbképzések, valamint vállalkozófejlesztési képzések; tőkebevonó tevékenységek fejlesztése a rendszer fejlesztése által; közmunkaprogram, mint a község saját programja; aktív munkakeresési tanfolyamok; hiányszakmákra való tanfolyamok és a fiatalok vállalkozói szellemének előmozdítására irányuló képzések.⁷⁵

Foglalkoztatás

A kérdőívet kitöltő nők többségének van munkahelye (46%), 17%-a munkakereső nő, nagyjából 8%-a megkérdezett nőknek nem dolgozik és nem is keres munkahelyet, 4%-a nem bejelentett munkahelyen dolgozik és 3%-a vállalkozó. A megkérdezett nők nagyjából negyede szeretné a következő öt év alatt megváltoztatni munkastátuszát, és hasonló számban vannak azok, akik lehet, hogy szeretnének munkastátuszukon, illetve változtatnának rajta, ha lehetőségük adódna. A kérdőívet kitöltő nők több mint fele nem a mezőgazdaságban dolgozik, 22%-a tagja családi mezőgazdasági birtoknak, 17%-a saját szükségleteire termel, míg 4%-ának van tulajdonában mezőgazdasági birtok.

A nők körülbelül 65% nem szeretne saját munkába fogni, 18%-a viszont igen. Azonban

⁷⁴Magyarkanizsa község 2023. évi foglalkoztatási helyi cselekvési terve, itt érhető el: www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html?id=2936&mnu=2#

⁷⁵ Ibid

ha saját vállalkozás elindításának lehetőségéről van szó, a kérdőívet kitöltő nők, 41% -a nem biztos benne, hogy adottak-e ilyen lehetőségek, több mint egyharmada szerint pedig Magyarországon erre nincs lehetőség. Azok, akik saját vállalkozást szeretnének indítani, leginkább kézműves munkával szeretnének foglalkozni vagy szolgáltatási tevékenységet szeretnének folytatni (kereskedelem, varroda, kozmetikai szalon, egészségügyi szolgáltatások).

A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések résztvevői úgy vélik, hogy a nők nem kellőképpen tájékozottak a továbbtanulási és átképzési lehetőségekről, és az önkormányzat ilyen irányú tevékenységeket is kezdeményezhetne. Úgy vélik, hogy az ilyen képzések különösen fontosak a roma nőket illetően. *Itt nem szerveznek semmilyen átképzést/továbbképzést. Volt könyvelőképzés és számítógép-használati képzés, de az Magyarországon volt; Vannak képzések Szabadkán, Törökországon, de elég drágák és nem engedhetjük meg magunknak. Törökországra csak a havi bérlet 6.000 dinárba kerül. Az igencsak drága.*

Érdeklődés van, de télen kellene ezeket megszervezni, mert nyáron leginkább a földeken vagyunk és olyankor nem jut időnk másra; Nagy gondot a fuvar a nyári szünidő idején. Olyankor nem járnak az autóbuszok. Az iskolaév közben naponta háromszor vagy négyszer van járat Magyarországra. Akkor fel kell találnunk magunkat valahogy. Taxival megyünk, ami meglehetősen drága. Akár 1000–1500 dinárt is elkérnek egy fuvarért Kanizsára egyirányban. 13 kilométer távolságra van innen.

Van nálunk valami, amit régen munkásegységnek hívtak, ahol könyvelői képzéseket, valamint startupok és vállalkozások alapításáról stb. szóló képzéseket tartanak. Ami érdekes volt, a közelmúltban szerveztek egy képzést nyugdíjasok részére az okostelefonok használatáról, amelyre igen nagy volt az érdeklődés. Magyarországon és Horgoson is tele volt a terem.

Arra a kérdésre, hogy mit tehet az önkormányzat a nők foglalkoztatásával kapcsolatban, a leggyakoribb válaszok a következők voltak: kiegészítő támogatások biztosítása mezőgazdasággal foglalkozó nők számára, új munkahelyek megnyitása nők számára, női vállalkozók támogatása, kiegészítő képzések, átképzések és továbbképzések szervezése.

Hiány mutatkozik bizonyos szakmákban, például kevés a szakács, a takarítónő, az ápoló stb. Nagyon nehéz olyan valakit találni, aki ilyen munkát hajlandó végezni. Listát lehetne készíteni a foglalkozásokról, hogy az embereket át lehessen képezni és ezzel részben megoldani a problémát. Ehhez nincs szükség felsőfokú oklevélre; Kozmetikus, masszőr, fodrász és hasonló tanfolyamokat kellene szervezni. Valamint hasonló szakmai képzéseket,

azzal, hogy a tanfolyam végén államilag elismert oklevelet lehessen szerezni. Van egy-kétéves átképzés, amivel utána munkába állhat az ember.

Fókuszcsoportos beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

4.3. Szociális és egészségügyi szolgáltatások

Magyarkanizsán a szociális védelmet a Magyarkanizsai Szociális Munkaközpont, a Gerontológiai Központ és a Magyarkanizsa Községbeli Szociális Védelmi Szolgáltató Központ látja el. A Magyarkanizsai Gerontológiai Központ önellátó, részben önellátó és nem önellátó, mentálisan egészséges idősök és felnőttek számára nyújt lakhatási szolgáltatásokat. Évente átlagosan 80 személy kerül itt elszállásolásra, akik számára biztosítják a lakhatást, az étkezéseket, az ápolást, az egészségügyi szolgáltatásokat, továbbá kulturális és szabadidős tevékenységeket, szociálisvédelmi és egyéb tevékenységeket a felhasználók igényeitől függően.

Magyarkanizsa Községbeli Szociális Védelmi Szolgáltató Központ a Magyarkanizsa község által alapított szociális védelmi intézmény. A központ tevékenysége keretében napközbeni ellátást és személyes kísérői szolgáltatásokat nyújt gyermekek számára, a munka- és lakókörnyezetbe való beilleszkedést szolgáló oktatást szervez. Összefogja és együttműködik a különböző fogyatékossgal élő emberek érdekeinek védelmével foglalkozó szervezetekkel.

A Magyarkanizsai Szociális Munkaközpont dönt azon jogokról, amelyek finanszírozása Magyarkanizsa község költségvetéséből valósul meg, nevezetesen:

- egyszeri anyagi támogatás joga;
- napközi szolgáltatás igénybevételének joga;
- átmeneti elszállásolás joga menhelyen és befogadó állomáson;
- temetkezési költségek megtérítésének joga;
- házi segítségnyújtási szolgáltatás joga;
- ingyen étkezésre való jog;
- otthonban vagy családban elhelyezett igénybe vevőnek járó ruházati ellátmányhoz való jog.

A szociális védelemben részesülők nagy százaléka fiatal. Jelentősen csökkent a korai szülések és a fiatalkori terhességek aránya, de a romatelepeken továbbra is magas ez a

szám. 2020-ban Magyarkanizsán 1.000 szülő anyából 35,5 volt fiatalkorú anyuka, 2021-ben ez a szám 46 volt.⁷⁶

Magyarkanizsa lakosságának korszerkezete kedvezőtlen, azaz nőtt az idős háztartások száma, csökkentek az idősek alapvető életvitelükről, egészségügyi és szociális szükségleteikről való gondoskodásának lehetőségei. Szociális védelmi szolgáltatásokat nagyjából 500 idős személy vesz igénybe, nagyrészt egy- vagy kétszemélyes idős személyekből álló háztartásokról van szó.⁷⁷

A Magyarkanizsa községi szociális védelemről szóló rendeletben⁷⁸ meghatározásra kerülnek a Magyarkanizsa községi polgárok szociális védelmi szolgáltatásokra vonatkozó jogai és az anyagi támogatási intézkedések, a jogaik érvényesítésének eljárásai, a szociális védelem igénybe vevőinek jogai és kötelezettségei, a szociális védelem finanszírozása, valamint a helyi szintű szociális védelem szempontjából jelentős egyéb kérdések.

A szociális védelmi szolgáltatások a következők:

1. Napi szintű közösségi szolgáltatások

1.1. Napközi szolgáltatás

1.1.1. Napközi tartózkodás testi fogyatékkal élő, illetve értelmi nehézségekkel küszködő gyermekek és fiatalok számára;

1.1.2. Napközi tartózkodás testi fogyatékkal élő, illetve értelmi nehézségekkel küszködő felnőttek számára;

1.1.3. Napközi tartózkodás olyan gyermekeknek és fiataloknak, akik törvényt szegtek, vitában állnak a szülőkkel, az iskolával vagy a közösséggel;

1.1.4. Napközi tartózkodás napi gondozást és felügyeletet igénylő felnőtt és idős személyek számára

1.2. Házi segítségnyújtás

1.3. Gyermek személyes kísérője

2. Menhelyi elhelyezés – Menhelyi elhelyezés, beleértve azokat is, akik családon belüli erőszak áldozataivá váltak.

3. Tanácsadó terápiás és szociális képzési szolgáltatások

3.1. Szociális képzési szolgáltatások;

3.2. terápiás szolgáltatások;

3.3. Mediáció;

3.4. Tanácsadási szolgáltatások;

3.5. Sürgősségi mobil csapat.

⁷⁶ Devinfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

⁷⁷ Magyarkanizsa község 2022–2027. időszakra vonatkozó közegegészségügyi terve, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_javnog_zdrava_ok_22_27.pdf

⁷⁸ A 02-153/2023-I. számú és 2023. június 29-ei keltezésű rendelet

4. Innovációs szolgáltatások.

E rendelet előírja, hogy az anyagi támogatáshoz való jog a létminimum biztosítása és az igénybe vevő társadalmi befogadásának elősegítése érdekében gyakorolható. Magyarkanizsa község a következő típusú anyagi támogatásra való jogokat biztosítja:

1. Pénzbeli támogatás
 - 1.1. Egyszeri pénzsegély
 - 1.2. Rendkívüli pénzsegély
2. Természetbeni segély
 - 2.1. Ingyenes étkezés („népkonyha”)
 - 2.2. Otthonban vagy családban elhelyezett igénybe vevőnek járó ruházati ellátmány
 - 2.3. A pénzbeli szociális segélyt igénybe vevők számára tűzifa biztosítása
3. Egyéb típusú anyagi támogatások
 - 3.1. Temetési költségek megtérítéséhez való jogosultság
 - 3.2. Szállítási költségtérítéshez való jogosultság
 - 3.3. Újévi csomagok a pénzbeli szociális segélyt igénybe vevők gyermekei számára és az érzékeny csoportokból származó gyermekek számára, akik Magyarkanizsa község területén rendelkeznek állandó lakóhellyel.

A szolgáltatásokat igénybe vevők többsége vidékről, kisebb részük városias területről érkezik, ezért azt is figyelembe kell venni, hogy a támogatási igények eltérőek. A horgosi igénybe vevők például elsősorban anyagi támogatásra szorúlnak, míg Orom és Oromhegyes településeken, ahol sok az egyszemélyes háztartás és idős személy, a házi segítségnyújtásra van a legnagyobb igény. A 2020–2022. közötti időszakban a szolgáltatásokat igénybe vevők teljes száma fokozatosan csökken. 2021-ben Magyarkanizsa teljes lakosságának 10,8% vett igényben szociális védelmi szolgáltatást.⁷⁹

A szociális védelmi szolgáltatásokat igénybe vevő személyek	F	N	Összesen
2020	1230	1354	2584
2021	1188	1298	2486
2022	1133	1251	2384

9. táblázat: A Szociális Munkaközpont által nyilvántartott szociális védelmi szolgáltatásokat igénybe vevők száma éves és nemek szerinti bontásban

⁷⁹ A Magyarkanizsai Szociális Munkaközpont munkájáról szóló jelentések, itt érhetők el: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html>

A Szociális Munkaközpont szolgáltatásait igénybe vevők nagy hányada a roma nemzeti kisebbséghez tartozik, amely Magyarkanizsa község öszlakosságához viszonyítva növekszik, és jelenleg annak 4%-át teszi ki.⁸⁰ A 2022. évi népszámláláson magát romának valló 825 személyből 605 veszi igénybe a Szociális Munkaközpont valamely szolgáltatását.

Az alábbi táblázat Magyarkanizsa községbeli szociális védelemmel kapcsolatos egyes mutatókat jelenít meg, összehasonlítva azokat a Szerb Köztársaság átlagával.

	Magyarkanizsa	Szerb Köztársaság
A szálláshely-szolgáltatást igénybe vevő gyermekek részaránya (1000 gyermekre jutó)	10,8	4,7
A bentlakásos intézményekben élő gyermekek részaránya (1000 gyermekre jutó)	0,8	0,5
Nevelőcsaládoknál élő gyermekek részaránya (1000 gyermekre jutó)	10,0	4,2
A 65 évnél idősebb állami idősotthonokban élő személyek részaránya a 65 éves személyek teljes számához viszonyítva (%)	0,6	0,5
A pénzbeli támogatást élvezőknek a teljes lakossághoz viszonyított részaránya (%)	4,5	2,8
Családi pótlékban részesülő gyermekeknek az összes gyermekhez viszonyított részaránya (%)	11,0	14,0
A növelt családi pótlékban részesülő gyermekeknek az összes gyermekhez viszonyított részaránya (%)	3,7	4,0
A más személy gondozásáért és segítségéért járó támogatásra jogosult személyeknek a teljes lakosság számához viszonyított részaránya (%)	0,4	0,5

10. táblázat: válogatott szociális védelmi mutatók⁸¹

A pénzbeli szociális segélyben részesülők részaránya Magyarkanizsa teljes lakosságában magasabb az országos átlagnál. Emellett a szálláshely-szolgáltatást igénybe vevő gyermekek, a bentlakásos intézményekben élő gyermekek és a nevelőcsaládoknál élő gyermekek részaránya jelentősen magasabb a Szerb Köztársaság átlagánál.

A Szociális Munkaközpont jelentései szerint gondot jelent egy menhely meglétének hiánya és a sürgős esetekben igénybe vehető nevelőszülők nem megfelelő száma. Egy nevelőszülő

⁸⁰ Szociális Munkaközpont, itt érhető el: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2023/Pdf/G20234001.pdf>

⁸¹ DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa 2023; DevInfo adatbázis, Szerb Köztársaság 2023

háztartásban átlagban kettő gyermek kerül elhelyezésre. A Szabadkai Családi Elhelyezési és Örökbefogadási Központ még 2022-ben sem kezdte meg működését, ami jelentősen megkönnyítené a munkát. Ezen a területen sajátos problémát jelent az is, hogy az előző években nagyszámú migráns érkezett, a Szociális Munkaközpont pedig megszervezi az illegális határátlépés során feltartóztatott kiskorúak menhelyen való elhelyezését és gondozását. A központ 2020 során 24 kíséret nélküli kiskorú személynek nyújtott segítsége, 2021-ben pedig három ilyen eset történt. Az említett kiskorúak mind férfi neműek voltak. 2022-ben a fiatalok (18-25 éves) külföldi állampolgárok, illetve az állampolgársággal nem rendelkezők kategóriából 64 férfi és egy nő szorult szociális védelemre.⁸²

A Szociális Munkaközpont szolgáltatásait igénybe vevők körülbelül 30%-a gyermek, akik legnagyobb számban szegény családban élő gyermekek, továbbá családi problémákkal küzdő családok gyermekei, magatartási problémákkal küzdő gyermekek, szülők nélkül élő gyermekek és fogyatékkal élő gyermekek. 2020-ban 2.456 felnőtt vett igénybe szociális védelmi szolgáltatást, akik legnagyobb számban szegény sorsú felnőttek, továbbá családi problémákkal küzdő családok tagjai, olyan személyek, akikkel nem törődnek vagy fennáll a veszélye annak, hogy nem törődnek velük, fogyatékkal élő személyek és erőszak áldozatai.

A szociális védelmi szolgáltatásokat igénybe vevő erőszak áldozatai, olyan személyek, akikkel nem törődnek vagy fennáll a veszélye annak, hogy nem törődnek velük főleg olyan felnőttek, akik a 26 és 64 év közötti korcsoportba tartoznak. A lenti táblázatban feltüntetett számból 2020-ban kilenc volt a felnőtt, 2021-ben 29, 2022-ben pedig 23.

	Összesen	Családon belüli és élettársak közötti erőszak
2020	11	11
2021	43	6
2022	31	15

11. táblázat: A szociális védelmi szolgáltatásokat igénybe vevő, családon belüli és élettársak közötti erőszak felnőtt áldozatai, valamint olyan felnőttek, akikkel nem törődnek vagy fennáll a veszélye annak, hogy nem törődnek velük.⁸³

A Magyarországi Szociális Munkaközpont nem akadálymentesített a mozgássérültek számára. Az épület nincs felszerelve sem rögzített sem mozgó rámpákkal, kapaszkodókkal, nem akadálymentes sem a földszint, sem a mosdók. A felhasználók nagy része (14-20%) százaléka fogyatékkal élő, főleg mozgáskorlátozott személy. 2020-ban 50, 2021-ben 70,

⁸² A Magyarországi Szociális Munkaközpont munkájáról szóló jelentések, itt érhetők el: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html>

⁸³ Ibid.

2022-ben pedig 61 fogyatékkal élő gyermek vette igénybe a Szociális Munkaközpont szolgáltatásait.

	A Szociális Munkaközpont szolgáltatásait igénybe vevő felnőttek teljes száma	A Szociális Munkaközpont szolgáltatásait igénybe vevő, fogyatékkal élő felnőttek teljes száma
2020	2456	344
2021	1847	374
2022	1925	352

12. táblázat: A Szociális Munkaközpont szolgáltatásait igénybe vevő, fogyatékkal élő személyek száma a 2020–2022. közötti időszakban⁸⁴

A 2020–2022. közötti időszakban a Szociális Munkaközponthoz egy bejelentés sem érkezett gyermekek ellen elkövetett családon belüli erőszakra. Másrészt a családon belüli erőszakra és a párkapcsolati erőszakra vonatkozó bejelentések száma az elmúlt három évben növekvő tendenciát mutat. Az erőszak leggyakoribb formája a testi erőszak (60-80%). A többi bejelentés lelki erőszakra vonatkozott, míg nemi erőszakra és gazdasági erőszakra szóló bejelentés nem érkezett. Főként a felnőtt nők az erőszakos cselekmények áldozatai. A családon belüli erőszak elkövetői főként férfiak, az áldozatok házastársai vagy élettársai.

Az erőszaktevő áldozattal való viszonya	2020	2021	2022
Fia/ Lánya	2 (f)	3 (f)	3 (f)
Egyik szülő élettársa	0	3(f)	0
Házastárs/Élettárs	8 (7f; 1n)	0	12 (9f; 3n)
Volt házastárs/élettárs	1 (f)	0	0
Összesen	11	6	15

13. táblázat: A Szociális Munkaközpontba beérkezett, erőszakra vonatkozó bejelentések az erőszaktevők áldozataikkal való viszonya szerint a 2020–2022 közötti időszakban⁸⁵

2021-ben három erőszak áldozatává vált nőt emeltek ki a családjából, és két bírósági eljárás is indult. A 2020–2022 közötti időszakban a felnőttek elleni erőszak összes többi esete anyagi támogatás nyújtásával, jogi és szakmai tanácsadással zárulta. 2022-ben a Szociális Munkaközpont nyilvántartásában 52 törvényszegő kiskorú szerepelt.

2010-ben kezdte meg Magyarokánizsán működését a községi alapítású Szociális Védelmi Szolgáltató Központ, feladata a fogyatékkal élők napi ellátása, pszichoszociális

⁸⁴ Ibid.

⁸⁵ Ibid.

támogatás otthoni körülmények között, a személyes képességeket fejlesztő programok bővítése, a szülők, oktatók és felhasználók szakmai támogatása, valamint a fogyatékkal élők befogadása iránti társadalmi érdeklődés felkeltése.⁸⁶ A Szociális Védelmi Szolgáltató Központban fogyatékkal élők napközi otthona működik, ahol az igénybe vevők saját szociális környezetükben fáradoznak életminőségük javításán, pszichés és fizikai funkcióik, ill. készségeik fenntartásán, fejlesztésén, hogy azok minél jobban hozzájáruljanak az önálló életvitelükhöz. 2022-ben a mozgássérült és értelmi fogyatékos felnőttek napközi ellátását 24, 26–53 év közötti felnőtt, a mozgássérült és értelmi fogyatékos gyermekek és fiatalok napközi ellátását pedig 10, 7–22 év közötti gyermek vette igénybe.⁸⁷ A 2023. évi munkatervben szerepel, hogy a központ Fészek Napközi Otthonában 20 általános iskolai korosztályú gyermeket, a Vidám Tanoda Napközi Otthonban pedig 15, 1-től 4. osztályos korú gyermeket fogadnak.⁸⁸

Szociális Védelmi Szolgáltató Központban a következő programtevékenységekkel foglalkozik: támogatás a felnőttekkel és gyerekekkel való pozitív kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, amelynek célja annak elfogadása, hogy a szellemi fogyatékos az emberi élet egyik lehetséges változata; olyan foglalkozások, illetve oktatási tevékenységek szervezése, amelyek új ismeretek és készségek fejlesztését ösztönzik azzal a céllal, hogy a munkavállaláson keresztül elsajátítsák a társadalmi befogadáshoz szükséges élet- és szociális készségeket; olyan munkamódszerek kidolgozása, amelyek hozzájárulnak az igénybe vevőknek a közösségi tevékenységekben való részvételéhez, melynek célja, hogy a napközi igénybe vevőinek és szüleiknek megismerésével felbátorítsák a napközi potenciális igénybe vevőit és szüleiket, valamint az, hogy segítséget nyújtson az oktatásra való jog gyakorlásához; az igénybe vevők érdeklődési köréhez kapcsolódó szabadidős tevékenységek szervezése; a beszéd fejlesztését és a szókinccs gyarapítását ösztönző kommunikációs készségek fejlesztése; a közösségi élethez szükséges készségek és ismeretek fejlesztése, melyek a viselkedési szabályok gyakorlásával, egyszerű házimunkák elvégzésével valósulnak meg; rehabilitációs, terápiás és szocioterápiás tevékenység annak érdekében, hogy az igénybe vevő optimálisan részt tudjon venni a családban, a napközi és a tágabb közösség tevékenységeiben. Valamennyi munkamódszer és technika egyéni, csoportos és műhelymunkát, valamint más egyesületekkel, civil szervezetekkel és önkormányzati intézményekkel való együttműködést jelent.⁸⁹ A Szolgáltató Központ minden munkanapon reggel 6 órától 15 óráig tart nyitva. A szolgáltatásokat igénybe vevők utaztatási költségeinek finanszírozása a községi költségvetés terhére történik.

⁸⁶ <https://usluznicentar.org.rs/>

⁸⁷ Munkáról szóló jelentés, itt érhető el: <http://usluznicentar.org.rs/wp-content/uploads/2023/05/izvestaj.zip>

⁸⁸ Munkaterv, Az intézmény szolgáltatásai, itt érhető el: <https://usluznicentar.org.rs/wp-content/uploads/2023/05/program.zip>

⁸⁹ A központ programtevékenységei, itt érhető el: <https://usluznicentar.org.rs/sr/o-centru/>

Szociális védelem

A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések résztvevője szerint a Szociális Munkaközpont kapacitásnövelésére volna szükség, valamint arra, hogy a szolgáltatások kielégítsék az igényeket, különös tekintettel a roma nők számára előlátott szolgáltatásokra, akik leggyakrabban esnek erőszakos cselekmény áldozatává, valamint az idős nők számára előlátott szolgáltatásokra. Ráműtött arra is, hogy a központban kevés a munkaerő, amely nehezíti annak munkáját.

Az idős nők különösen kiszolgáltatottak, különösen azok, akiknek gyermekei elköltöztek innen. Itt működik falugondnokság, ahol bizonyos személyek idős emberekről gondoskodnak, de ez nem elegendő. Nem mindenhol van, és további embereket kellene alkalmazni; Be kell vezetni a magukról gondoskodni már nem tudó idős személyek segítségét.

A nők nem tudják, kihez fordulhatnak családon belüli erőszak esetén.; A Szociális Munkaközpontban kevés az alkalmazott. Egy hölgy foglalkozik a gyerekekkel, az erőszak áldozataivá vált nőkkel, az adminisztrációs feladatokkal és még néhány dologgal. Ez kihatással van a szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőségre, ami igen korlátozott. Éppen a munkaerő hiánya miatt kell időpontot foglalni a Szociális Munkaközpontban. Ez az emberek nagy részében ellenérzést vált ki, mivel az embernek az adott pillanatban van támogatásra szüksége, különösen az erőszak áldozatává esett nőknek.

Fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

Magyarkanizsán található az Egészségház, amely egészségügyi alapellátást biztosít, valamint általános orvosi és üzemorvosi szolgálattal, mentőszolgálattal, nők és gyermekek védelmét szolgáló szolgálattal, radiológiai diagnosztikai és biokémiai laboratóriumi szolgálattal, fogászati rendelővel és szaktanácsadói szolgálattal rendelkezik. A Magyarkanizsai Egészségház 2022. évi munkájáról szóló jelentésben az szerepel, hogy az személyi állomány struktúrája kielégítő, ugyanakkor folyamatosan szükség van magasan képzett orvosi személyzetre, például öt általános orvosra, tüdőgyógyász szakorvosra, szemész szakorvosra és kisegítő személyzetre.

A lent található táblázat tartalmazza a Magyarkanizsa községben megvalósuló egészségügyi ellátással kapcsolatos mutatókat, összehasonlítva azokat a Szerb Köztársaság 2021. évi átlagával.

	Magyarkanizsa	Szerb
--	---------------	-------

		Köztársaság
Orvosok száma	38	20.186
1000 főre jutó orvosok száma	1,6	3,0
Orvosok – gyermekgyógyászat (1000 lakosra jutó)	1,6	1,5
Orvosok – általános iskolás korú gyermekek és ifjú személyek gyógyászata (1000 lakosra jutó)	0,7	0,7
Orvosok – felnőttgyógyászat (1000 lakosra jutó)	0,6	0,7
Orvosok – nőgyógyászat (1000 lakosra jutó)	0,19	0,18
A terhesség első trimeszterében levő azon nők aránya, akik korszerű egészségügyi ellátáshoz jutnak	94,3	72,0
Az első életévben diftéria, tetanusz és szamárköhögés ellen beoltott gyermekek százalékos részaránya	99,5	90,8
Életük első 18 hónapjában bárányhimlő ellen beoltott gyermekek részaránya	99,5	74,8

14. táblázat: Az egészségügyi ellátás válogatott mutatói⁹⁰

Ezek az adatok rámutatnak arra, hogy Magyarkanizsán orvosokból hiány van. Az viszont nagyon pozitív, hogy a kötelező oltást felvevő gyerekek aránya, valamint a korszerű egészségügyi ellátáshoz jutó, a terhesség első trimeszterében levő nők aránya magasabb a köztársasági átlagnál.

Az egészségügyi rendszert egyre jobban terheli a lakosság elöregedése és a koronavírus-járvány miatti általános egészségi állapot romlása. Az infrastrukturális felszereltség szempontjából elengedhetetlen Magyarkanizsa és a többi település egészségügyi intézményeinek fejlesztése, mind az épületek felújítása és számuknak növelése, mind a szükséges eszközök korszerűsítése tekintetében. Meg kell alkotni és fenn kell tartani a lelki egészség megőrzésének és fejlesztésének modelljét is, mivel jelenleg a községben ilyenre nincs lehetőség.

Ahogy a lakosság folyamatosan elöregszik, és a fiatalok külföldre költöznek, úgy növekszik az igény az idősek gondozására és a különféle támogató tevékenységekre, de a mindennapokban szükséges emberi erőforrások és az ellátórendszer infrastruktúrájának biztosítása nem tart lépést ezekkel a folyamatokkal.⁹¹

⁹⁰ DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023 és DevInfo adatbázis, Szerb Köztársaság, 2023

⁹¹ Magyarkanizsa község 2022-2030 időszakra vonatkozó fejlesztési terve, prioritás az egészségügyi és szociális szolgáltatások minőségének és elérhetőségének javításában 2030-ig, itt érhető el: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

Egészségügyi szolgáltatások

Amikor az egészségvédelem minőségéről van szó elmondható, hogy a nők többsége (56%) elégedett, míg 44%-uk nem elégedett. A megkérdezett nők legnagyobb része (54%) csak akkor megy orvosi vizsgálatra, amikor elengedhetetlen, 41%-a jár rendszeres szűrésekre, 6%-a pedig sosem látogat el orvoshoz. A megkérdezett nők nagyjából fele (47%) jár rendszeres nőgyógyászati vizsgálatokra, 45%-a viszont csak szükség esetén, 8%-a pedig szinte sosem jár nőgyógyászhoz.

A megkérdezett nők fele foglalkozik időnként a táplálkozásával, 40%-a folyamatosan ügyel a táplálkozására, a többi viszont egyáltalán nem ügyel rá. Szintén a megkérdezett nőknek nagyjából a fele nem végez elég gyakran tornagyakorlatokat, nagyjából harmada egyáltalán nem tornázik, míg 22%-a válaszolta azt, hogy rendszeresen végez gyakorlatokat.

A mentálhigiénés szolgáltatásokkal a nők 44%-a nem elégedett. A megkérdezett nők több mint fele elégedett a szűrővizsgálatok számával és minőségével, 45%-a viszont nem elégedett ezekkel. A másodlagos egészségügyi ellátással kapcsolatos kérdésekre a válaszadók több mint kétharmada azt válaszolta, hogy nem elégedett a másodlagos egészségügyi szolgáltatások elérhetőségével és nyújtásának módjával. A nők elsősorban az egészségügyi dolgozók alacsony létszámára, különösen a magyarul tudók hiányára, a nehézkes időpont foglalásra és a várólistákra – különösen a nőgyógyászati vizsgálatokra vonatkozó várólistákra, a szűrővizsgálatok hiányára, valamint a pszichológiai tanácsadás és a mentális egészségre fókuszáló egészségügyi szolgáltatások hiányára panaszkodtak. A fókuszcsoportos beszélgetések résztvevői nehezményezték, hogy Magyarországon, különösen a peremvárosi területeken nem szerveznek a megelőzés szempontjából elengedhetetlen szűrővizsgálatokat.

Itt sosem szerveztek vizsgálatokat. Magyarországon van nőgyógyász, ezért oda kell menni, itt nincs semmi. De az odaút megszervezése sem olyan egyszerű, mivel nincs tömegközlekedés. Több nőgyógyászati szűrővizsgálatra lenne szükség. Ami van, azt is csak évente egyszer szervezik meg. A nőgyógyásznál képtelenség sorra kerülni. A nők csak akkor mennek vizsgálatra, ha már muszáj. Nem létezik nők számára tanácsadó szolgálat, pedig szükség lenne rá. Nincs kivel elbeszélgetni.

Itt nincs fogász, szemész, pedig mindnyájunknak szüksége lenne rá; Alkalmanként, amikor valamilyen betegség elleni küzdelem napja van, mennek Magyarországon kívül is a mobilrendelővel, de elég ritkán. Ezekre lenne szükség – mammográfia, nőgyógyászati szűrővizsgálatok és hasonlók.

4.4. A nők elleni erőszak és a nők biztonsága

A nők elleni erőszak kérdése nagyon aktuális Szerbiában, ezen a területen sor került a jogi keretek nemzetközi dokumentumokkal való harmonizálására, ami hozzájárul a nők elleni erőszak megelőzéséhez és a védeleméhez. Magyarkanizsa községben nem létezik az erőszak áldozataivá vált nőkkel foglalkozó krízisközpont vagy menedékház. A menedékhelyet igénylő nőket az önkormányzat a megkötött községi megállapodás értelmében más község ilyen típusú szolgáltatására utalja.

2021-ben nem jelentettek családon belüli erőszak áldozatául esett gyermeket, viszont öt családon belüli erőszak áldozatává vált nőről érkezett jelentés.⁹² Másrészt, a Magyarkanizsai Szociális Munkaközpont adatai szerint 2022-ben 15 családon belüli erőszakról tettek bejelentést, amelyből 12 esetben a nő volt az áldozat. A leggyakrabban testi és lelki erőszakot jelentettek, a leggyakoribb bántalmazók a házastársak és az élettársak, valamint a gyerekek voltak.⁹³ A Szociális Munkaközpont jelentésében az áll, hogy jelentős munkát végeztek a családon belüli erőszak és a megromlott családi viszonyok ügyeiben. Magyarkanizsa községben 2006-ben aláírták az Erőszakmentes élet elnevezésű memorandumot, 2014-ben pedig megkötésre került A nők elleni és a családon belüli erőszak elleni intézményes együttműködésről szóló megállapodás.

2022 során Magyarkanizsán 52 kiskorú személy volt törvénszegő. A zentai és magyarkanizsai bíróságok utasításával összhangban a központ megerősített gyámsági ellenőrzést végzett és átnyújtotta szakértői véleményeit a bíróságoknak. Az e csoportba tartozó fiatalok számára sürgősen szükséges a terápiás munka, különösen e fiatalok reszocializációja, valamint a gyermekpszichológus segítsége.⁹⁴

Magyarkanizsa község meghozta A Magyarkanizsa község 2020-2025-ös időszakra vonatkozó közlekedésbiztonsági stratégiáját. Magyarkanizsa községben a következő közlekedésbiztonsági gondok jelentkeznek: a biztonságos közlekedési magatartás szükségességével kapcsolatos tudatosság alacsony szintje; az oktatási rendszernek nem képezi részét a közlekedésről való oktatás és nevelés, a közlekedésben résztvevő fiatalok védelmét célzó külön intézkedések hiánya. A közlekedésben résztvevők körében végzett

⁹² DevInfo adatbázis, Magyarkanizsa, 2023

⁹³ A Magyarkanizsai Szociális Munkaközpont munkájáról szóló jelentések, itt érhetők el: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/index-sr.html>

⁹⁴ Ibid.

felmérés kimutatta, hogy a biztonsági övek használata úgy az első mint a hátsó üléseken nem kielégítő; kevesen használják az autós gyermeküléseket, viszont magas azoknak a száma, akik nem a gyalogátkelőt használják az úttesten való átkeléshez. A közlekedésben a legveszélyeztetettebbek a 21 és 30 év közötti fiatalok, a gépjárművezetők és a férfiak.⁹⁵ A stratégiához megfelelő cselekvési terv is készült.⁹⁶

Biztonság

A megkérdezett nők nagyjából két harmada (69%) biztonságban érzi magát Magyarországon, viszont egyharmaduk nem érzi magát biztonságban. A nők 20% számolt be arról, hogy volt már veszélynek kitéve, leggyakrabban a kóbor kutyák támadásai és a környékbeli lövöldözések miatt. A megkérdezett nők közel 40%-a úgy véli, hogy más településekhez viszonyítva Magyarországon nagyobb fokú a bűnözés.

A válaszadók körülbelül fele úgy gondolja, hogy a családon belüli erőszak nincs jelen Magyarországon, nagyjából egy harmada nem biztos benne, egy ötöde viszont úgy gondolja, hogy igenis jelen van. A válaszadók szerint a nők általában tudják, kihez kell fordulniuk családon belüli erőszak esetén (63%).

A fókuszcsoportos beszélgetések résztvevői a komoly biztonsági kockázatot jelentő nők elleni erőszak mellett más, elsősorban a migránsokkal és az idetelepedett romákkal kapcsolatos problémákra is rámutatnak, továbbá az egyes területeken tapasztalható nem megfelelő közvilágításra, a kóbor kutyák miatti veszélyre és lakott területen való gyorshajtasra.

Be kell zárunk a kaput amint besötétedik. Már nem merünk sétálni; Az utóbbi pár évben már egyáltalán nem érezzük itt biztonságban magunkat. Mindig bezárkózunk.

A idetelepedt roma családokban élő nők sok erőszakot szenvednek el. A férjeik folyton verik őket. Nem normális, amit el kell tűrniük. Télen, az éjszaka közepén az utcára zavarta a terhes asszonyt a gyerekekkel. Nem merünk beleavatkozni. Többször is előfordult, hogy kihívtuk a rendőrséget.

Előfordult, hogy a helyi közösség elnöke intézkedett, amikor a nyílt utcán vizeltek. Ilyenkor erőszakossá válnak, támadnak. Az egyik azt mondta neki, hogy bombát fog rá dobni. Egyáltalán nem érezzük biztonságban magunkat; Folyton részegek. Az utca közepén vonulnak, ha arra mérs traktorral vagy mezőgépekkel, nem mennek félre. Nézni kell, hogy

⁹⁵ <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/strategija-bezbednosti-saobracaja-2020-2025.pdf>

⁹⁶ <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/akcioni-plan-za-sprovodjenje-strategije.pdf>

nem ütöd-e el őket.

Nagy gondot okoznak a migránsok. Minden nap érkeznek migránsokat szállító, zombori rendszámú autók. Tényleg moccanni sem merünk. Régebben kijártunk a természetbe a családdal, bográcsban főztük és ilyenek. Most már azt sem merünk. A gyerekeket nem merjük elengedni, mert gyakran lövöldöznek. Fegyvereik vannak; A rendőrség gyakran jön és összeszedi a migránsokat, de pár nap után ugyanazok jelennek meg itt megint; Ez itt minden csak nem nyugodt élet.

A kanizsai nők és lányok biztonságának növelésével kapcsolatban a válaszadók úgy vélik, hogy szükség van a nők biztonságával kapcsolatos témájú edukációs programok megszervezésére, a rendőri járőrözés számának növelésére, az intézmények hálózatának előmozdítására, az utcai közvilágítás fejlesztésére és az erőszak áldozatává váló nők számára nyújtott szolgáltatások biztosítására (menedékhely, tanácsadó szolgálat és hasonló).

Fókuszcsoportos beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

4.5. A magyarkanizsai nők helyzetével kapcsolatos egyéb jelentős témák

Magyarkanizsa községben az országos átlaghoz (37,2%) viszonyítva magasabb azoknak a nőknek az aránya, akik a községi képviselő-testület tagjai (41,4%). A 2020. évi helyi választásokon a részvételi arány 54,4% volt, amely magasabb a Szerb Köztársaságban mért átlagnál (49,2%).⁹⁷

A Községi Közigazgatási Hivatal össz alkalmazottainak száma 74 (47 nő és 27 férfi), vezetői pozícióban kilenc személy van, amelyből négy a nő. Végrehajtói pozícióban 65 személy van, amelyből 43 nő.

Női participáció

A válaszadó nők mintegy kétötödének nincs véleménye a nők önkormányzati részvételi arányáról, a megkérdezettek 44%-a elégedett vele, míg 19%-a nem elégedett vele. A válaszadók nagyjából 65%-a nem tudja, hány nő van a Községi Képviselő-testületben, 70%-a pedig nem tudja, hogy a községben van egy olyan testület, amely a nők jogaival és

⁹⁷ Itt érhető el: DevInfo Magyarkanizsa 2023; DevInfo Szerb Köztársaság 2023

a nő egyenjogúsággal foglalkozik.

A válaszadó nők többnyire nem tagjai pártoknak, nem vesznek részt szakszervezetek, civil szervezetek, művelődési egyesületek munkájában. A válaszadóknak mindössze 7%-a vett részt korábban a közpolitikával kapcsolatos valamilyen konzultációs folyamatban, de 80%-a nem kíván részt venni a magyarkanizsai döntéshozatalban. Azok, akik szeretnének aktívabban bekapcsolódni, azt állítják, hogy nem volt elég idejük, önbizalmuk és tapasztalatuk, ezért további támogatásra van szükségük tájékoztatás és edukáció formájában ezen a területen. A fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések szinte összes résztvevője először vesz részt ilyen konzultációs folyamatban és úgy vélik, hogy éppen ez a módja annak, hogy a nők jobban részt vegyenek a döntéshozatalban, elmondhassák véleményüket és javaslataikat. Véleményük szerint a nőknek általában nincs elég joguk vagy hatalmuk, ezen pedig változtatni kell. Kulcsfontosságúnak tekintik több női egyesület létrehozását, a döntéshozatali folyamatokról és a politikai és társadalmi életben való részvétel módjáról való oktatást és szélesebb körű tájékoztatást, valamint a konzultációs folyamatok lakóhelyükön való gyakoribb megszervezését. Arra is rámutattak, hogy sok nőnek nincs ideje és nem motivált abban, hogy további kötelezettséget vállaljon magára.

A falusi nők legnagyobb része nem tud szerbül. Ez nagy akadálya annak, hogy bekapcsolódjunk bármelyik folyamatba vagy hogy részt vegyünk a közéletben; A nőknek nincs annyi lehetőségük, hogy tanulmányokat folytassanak bizonyos pozíciók megszerzéséhez. A nőknek iskolázottnak kell lenniük, hogy saját munkájuk legyen és hogy ne függjenek a férjuktől; A nőknek nincs idejük a sok házimunka mellett további kötelezettségek végzésére; Változtatni kell a felfogáson, hogy a férfiak is kivegyék a részüket az otthoni munkákból. Még mindig gond van akár a családi nevet illetően is a házasságkötés során. A nőknek még mindig nincs választási joga.

Fókuszcsoporthoz tartozó beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

Magyarkanizsa meghozta A 2020–2025. évi magyarkanizsai községi helyi ifjúsági cselekvési tervét.⁹⁸ A terv kidolgozását a fiatalok körében végzett felmérés előzte meg, akiknek mintegy 75%-a 13 és 20 év közötti volt. A megkérdezett fiataloknak 54,5% vesz részt valamilyen iskolán kívüli aktivitásban, mint amilyen a sport (29%), nyelvtanulás (15%), tánc (12%), színészet, cserkészlet, zene és önkéntesség.

⁹⁸ A 2020–2025. évi magyarkanizsai községi helyi ifjúsági cselekvési terv
<http://www.kanjiza.rs/uijlap/site/index-sr.html?mnu=2&art=3-2-0-sr.html>

A fiatalok szeretnék megismerkedni egyes civil egyesületek munkájával (63%), területi lebontásban a következők szerint: civil egyesületek általában (35,6%), tűzoltók (21,8%) és katonaság (27,7%). A fiatalok fele úgy véli, hogy jó irány lehet vállalkozás beindítása és többségük (80%) meg is próbálna vele, amennyiben biztosítottak lennének a cégnyitás feltételei, de 40%-a nem tudja, mivel szeretne foglalkozni. Az ilyen válaszok rámutatnak arra, hogy szükséges a fiatalok tájékoztatása és megismertetése a számukra elérhető új foglalkozásokkal és lehetőségekkel.

A magyar nemzetiségű fiatalok számára a szerb nyelv nem kielégítő ismerete kihívást jelent a munkavállalás terén. Magyarok lakosságának 90%-a magyar anyanyelvű. A fiatalok mindössze 11%-a véli úgy, hogy jól beszél szerbül, a válaszadók 35,5%-a csak társalgási szinten ismeri a szerb nyelvet, nagyobb része érti a szerb nyelvet, de kisebb része tud beszélni is szerbül, míg 53,5%-a úgy érzi, hogy minden szituációban nehézséget okoz számára a szerb nyelv használata. Ez egyértelműen jelzi, hogy a fiataloknak szüksége van a szerb nyelv elsajátítására. A magyarok fiatalok úgy vélik, hogy a községben elég rendezvény kerül megszervezésre, de 60%-uk szerint az önkormányzat által kínált programok nem felelnek meg az ő igényeiknek. Szeretnék művészeti előadásokat, helyi zenekarok koncertjeit, lovasiskolát, önismereti tanfolyamokat, több szerb nyelvű előadást, nyári workshopokat tinédzserek részére, valamint több éjszakai szórakozóhelyet.

Magyarok meg hozta a 2022–2026 közötti időszakra vonatkozó, Magyarok község területén élő romák helyzetének javítását célzó helyi cselekvési tervet.⁹⁹ Ahogy arról már szó volt, a községben az elmúlt években nőtt a romák száma, így azok Magyarok teljes lakosságának 4%-át teszik ki. Ezen adatok, figyelembe véve a 2011. és 2022. közötti időszak eseményeit (migárció, COVID-19, readmissziós megállapodás), kiindulópontnak tekintendők a roma férfiak és nők helyzetének javítását célzó tevékenységi tervek előrevetítéséhez. A jelen cselekvési terv kidolgozása céljából végzett elemzés kimutatta, hogy Magyarok község roma lakossága alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, a középiskolai tudás hiánya miatt képzetlen munkaerőnek számít, munkanélküliségi rátája magas, az általános egészségi állapota nem kielégítő, a várható élettartam rövidebb, Horgos településen pedig magas a törvénytisztelő fiatalok száma. Ezen felül hiány van tanársegédekből és egészségügyi tanácsadókból, továbbá érezhető a szociális lakások lakáshiánya, valamint a romák által lakott településrészekben a meglévő kommunális infrastruktúra rossz állapota és rendezetlensége. Mindezeket szem előtt tartva a romák helyzetének javítására vonatkozó helyi cselekvési terv az oktatás, a foglalkoztatás, az egészségvédelem, a biztonság és a lakhatási feltételek területére összpontosít.¹⁰⁰

⁹⁹ A 2022-2026 közötti időszakra vonatkozó, Magyarok község területén élő romák helyzetének javítását célzó helyi cselekvési terv, itt érhető el:

<http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/predlog.pdf>

¹⁰⁰ Ibid.

A Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény vezető szerepet tölt be Magyarkanizsa kulturális életében. Az önkormányzat az intézményt 1958-ban alapította. Az intézmény keretein belül működik a mozi, a Dobó Tihamér Képtár és a Művészetek Háza.¹⁰¹ Számos kulturális rendezvényt szerveznek itt: színházi előadásokat, filmvetítéseket, irodalmi esteket, kiállításokat, fesztiválokat és nemzetközi rendezvényeket (Hagyományok Napja, Magyar Filmnapok és Jazz Fesztivál). Évente körülbelül 200 rendezvény kerül megszervezésre, amely nagyjából 20.000 látogatót vonz.

Az intézmény oktatási egysége különféle tanfolyamokat szervez, például nyelvtanfolyamokat, szakmai képzéseket, környezetvédelmi tanfolyamokat, a civil szervezetek fejlesztését célzó tanfolyamokat és hasonlókat.

Kultúra

A válaszadó nők körülbelül 40%-a szerint elegendő kulturális rendezvény van Magyarkanizsán, 34%-a van ellenkező véleményen, egy negyede szerint pedig egyáltalán nincs kulturális rendezvény a községben. A megkérdezettek többsége (57%) az elmúlt évben nem vett részt kulturális rendezvényen, és a válaszadók nagyjából harmada volt vett részt legfeljebb három rendezvényen. Ezek főleg színházi előadások, koncertek, kiállítások, mozi és hagyományos kulturális rendezvények. Véleményük szerint a fiataloknak való tartalmak hiányoznak.

A fókuszcsoportos beszélgetések résztvevői úgy érzik, hogy kevés a kulturális tartalom, ez pedig különösen igaz a peremvárosi területeken. A rendezvények többsége nyugdíjas otthonokban zajlik és azok főleg hagyományos kulturális rendezvények, viszont a fiatal generáció számára szükség lenne szórakoztató és edukációs jellegű tartalmakra.

Fókuszcsoportos beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

Magyarkanizsa önkormányzata 19 sportegyesület számára finanszíroz sportprogramokat, amelyek közül csak egy a női sportegyesület.¹⁰²

Sport

A válaszadó nők körülbelül 40%-a nincs tisztában azzal, hogy Magyarkanizsán milyen sportolási lehetőségek adóttak, több mint egy harmada elégedett a nők és lányok

¹⁰¹ <http://www.cnesa.rs/html/Srpski/ustanova.html>

¹⁰²A 2023. évi sportprogramok jóváhagyásáról szóló rendelet, itt érhető el: <http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/7-1-1/odluka-2023.pdf>

számára fennálló sportolási lehetőségekkel, míg a megkérdezettek körülbelül egy negyede nem elégedett a kínálattal.

A megkérdezett nők több mint fele nem tud róla, hogy lennének női sportklubok, 20%-a szerint ilyenek nincsenek. A nők túlnyomó többsége (88%) sem hivatásos sportolóként, sem rekreációs célból nem vesz részt valamely sportklub tevékenységeiben, 11%-a amatőr szinten foglalkozik sporttal, 1%-a pedig hivatásos sportoló. Ezenkívül a legtöbb válaszadó (43%) nem hallott nők számára előlátott szabadidős programokról, egy harmada szerint vannak ilyenek, míg 21%-a úgy véli, hogy nők számára előlátott szabadidős programok egyáltalán nem léteznek.

Arra a kérdésre, hogy sport szempontjából mi az, ami hiányzik, illetve ahhoz mi kell, hogy a nők sportoljanak vagy szabadidős tevékenységet végezzenek, elsősorban azt mondták el, hogy tudatosítani kell a nőkben a sport és rekreáció fontosságát, továbbá szükség lenne a tornaeszközökkel ellátott parkok rendezésére és több ingyenes sportolási lehetőségre (zumba, pilátesz, tánc, jóga).

A fókuszcsoportos beszélgetések résztvevő szerint elegendő sportolási lehetőség kínálkozik a községben, viszont tudatosítani kellene a nőkben a fizikai tevékenység fontosságát. Az ilyen tartalmak nem elérhetők a városon kívüli területeken, ezért a falusi pályák és területek felújítása/felszerelése, valamint új ösztönző akciók bevezetése szükséges.

Fókuszcsoportos beszélgetések és a magyarkanizsai nők által kitöltött kérdőívek

Magyarkanizsa turisztikai kínálata bőséges, a község természeti erőforrásokban rendkívül gazdag, amely az idegenforgalom fejlesztésének alapjául szolgálhat. A turizmus az önkormányzat fejlesztési prioritásai közé tartozik, de a turisztikai potenciál nincs kellően kiaknázva. A Tisza mentén jelentős a folyami turizmus, amely magába foglalja a hajózást, a rendezett strandokat, a magyarkanizsai autós kempinget és a sportrendezvényeket (úszás, kajak és sporthorgászat). Kiepült a hajózási, falusi, öko- és kulturális turizmust támogató infrastruktúra. A Magyarkanizsai Gyógyfürdő egy, a fürdőturizmusban régre visszanyúló hagyományokkal rendelkező olyan erőforrás, amely sok innovációs lehetőséggel és a szolgáltatásai fejlesztési lehetőségeivel kecsegtet. Kialakításra került a több mint 100 kategorizált szobát magába foglaló magán szállások hálózata és már működik az új garnizsálló. Éves szinten több mint 300 esemény, program és rendezvény kerül megszervezésre, de emellett fejlett a vadászturizmus is.

Magyarkanizsa	2018	2019	2020	2021	2022
---------------	------	------	------	------	------

község					
Turisták teljes száma	13.312	12.892	6.838	9.000	10.827
Hazai turisták száma	7.960	8.811	5.804	7.084	7.073
Külföldi turisták száma	4.352	4.081	1.034	1.916	3.754
Vendégéjszakák teljes száma	48.817	52.952	29.506	38.341	52.943
Hazai vendégek vendégéjszakáinak száma	38.203	42.315	26.396	31.909	42.510
Külföldi vendégek vendégéjszakáinak száma	10.614	10.637	3.110	6.432	10.433

15. táblázat: Magyarkanizsa község turisztikai adatai¹⁰³

A gazdaságfejlesztés és a turizmus azonosított korlátjai a következők: nem kielégítő turisztikai infrastruktúra, további turisztikai szignalizáció szükségessége; az építőipora növekedése és a terv nélküli építkezés; a magasan képzett munkaerő hiánya, a szerb nyelv és más idegennyelvek hiányos tudása; turisztikai szakemberek hiánya; a meglévő turisztikai erőforrásokhoz viszonyítva a turisztikai kínálat nem kellően szerteágazó.¹⁰⁴

5. STRATÉGIAI CÉLOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK

A nemek közötti egyenlőség magyarkanizsai helyzetének elemzése azt mutatja, hogy fennállnak bizonyos problémák és kihívások, illetve fejlődési lehetőségek, valamint, hogy Magyarkanizsa önkormányzatának eltökélt szándéka, hogy szembe szálljon ezekkel a kihívásokkal, és lehetővé tegye a nők helyzetének és a nemek közötti egyenlőségnek az előmozdítását.

A jelenlegi helyzet elemzésének eredményei alapján, szem előtt tartva, hogy jelen dokumentum általános célja a nők helyzetének javítása és a nemek közötti egyenlőség előmozdítása Magyarkanizsán, külön stratégiai célok és tevékenységek kerültek meghatározásra, amelyek a cselekvési terv végrehajtása hozzájárulnak a kitűzött célok

¹⁰³ DevInfo, Magyarkanizsa 2018–2023

¹⁰⁴ Fejlesztési terv: Turizmus: http://www.kanjiza.rs/ujlap/site/documents/3-2-0/plan_razvoja_22_30.pdf

eléréséhez. A külön stratégiai célok a nemek közötti egyenlőség szempontjának bevezetését jelentik a helyi politikába, és minden Magyarokélete község költségvetéséből finanszírozott intézkedés és tevékenység esetében; továbbá az esélyegyenlőségi politika megvalósítását és a meglévő egyenlőtlenségek csökkentését; a községbeli szociális védelmi szolgáltatások fejlesztése által az életminőség javítását; az egészségügyi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének növelését; a nők foglalkoztatottságának és vállalkozói szellemének ösztönzését; a polgárok biztonságának növelését és a nők elleni erőszak csökkentését, valamint a magyarokéletei élet minőségének előmozdítását.

ÁLTALÁNOS CÉL:

A nők helyzetének javítása és a nemi egyenjogúság előmozdítása Magyarokéletein.

KÜLÖN CÉLOK

1. A nemek közötti egyenlőség szempontjának bevezetése minden helyi politikába, intézkedésbe és tevékenységbe, amelynek finanszírozása Magyarokéletei község költségvetéséből történik.
2. Az esélyegyenlőség politikájának megvalósítása és a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek csökkentése a foglalkoztatottság és a vállalkozások terén, mégpedig gazdasági intézkedésekkel és támogatásokkal, valamint az egészségügyi és szociális védelmi szolgáltatások elérhetőségének és minőségének előmozdítása;
3. A polgárok, különösen pedig a nők biztonságának növelése;
4. A magyarokéletei élet minőségének előmozdítása, különös tekintettel a nők életminőségének javítására, beleértve a többszörösen hátrányos helyzetű csoportok női tagjait.

1. KÜLÖN CÉL: A nemek közötti egyenlőség szempontjának bevezetése minden helyi politikába, intézkedésbe és tevékenységbe, amelynek finanszírozása Magyarkanizsa község költségvetéséből történik

Intézkedések	Tevékenységek	Mutatók	A várt eredmények	A tevékenységek végrehajtói	Egyéb alanyok	Határidő	Szükséges források
A nemek közötti egyenlőség szempontjának bevezetése az önkormányzat munkájába	A nemek közötti egyenlőség megsértésére vonatkozó kockázatkezelési terv kidolgozása	Elkészített terv	A helyi önkormányzat eleget tesz a Nemi egyenjogúságról szóló törvényből fakadó kötelezettségeknek és megfelelően kezeli a nemi egyenjogúság megsértésének kockázatait	Helyi önkormányzat, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nem egyenjogúsággal megbízott személy		2024.	Községi költségvetés
	Az adatok begyűjtése és nemi szempontból való elemzése a Magyarkanizsa község stratégiai és egyéb dokumentumainak kidolgozása során	Elkészült nemi szempontú elemzések	A helyi önkormányzat a helyi stratégiai és egyéb dokumentumok kidolgozásával kapcsolatban adatokkal rendelkezik a nemek közötti egyenlőtlenségekről	Helyi önkormányzat, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nem egyenjogúsággal megbízott személy, főosztályvezetők	Intézmények és közvállalatok	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

A nemi szempont bevezetése Magyarkanizsa község összes stratégiai és egyéb dokumentumaiba	A község nemi szempontot figyelembe vevő stratégiai és egyéb dokumentumainak száma	A helyi önkormányzat jobban megfelel minden polgár igényének	Községi Közigazgatási Hivatal, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy, főosztályvezetők	Intézmények és közvállalatok Civil szervezetek (CSZ) Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés
A község által finanszírozott összes pályázatban a nemi szempont alkalmazásának feltételként/kritériumként kell szerepelnie	Azon pályázatok száma, amelyek esetén a nemi szempont alkalmazása feltétel/kritérium	A helyi önkormányzat jobban megfelel minden polgár igényének	Községi Közigazgatási Hivatal, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy, minden főosztályvezető, költségvetési és pénzügyi, valamint gazdasági és helyi gazdaságfejlesztési főosztályok		2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
A nemi szempontból érzékeny nyelvnek a Magyarkanizsa község dokumentumaiba való bevezetése	Magyarkanizsa község nemi szempontból érzékeny nyelvet alkalmazó dokumentumainak száma	A község belső és külső kommunikációjában a során következetesen használja a nemi szempontból	Községi Közigazgatási Hivatal (minden alkalmazott), Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi	CSZ Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

			érzékeny nyelvet	egyenjogúsággal megbízott személy			
Az önkormányzati alkalmazottak teljesítőképességének növelése	Nemi egyenjogúsági témával foglalkozó edukáció és a nemi szempont bevezetése az önkormányzati alkalmazottak számára	A megszervezett képzések száma A képzéseken részt vevő alkalmazottak száma nemek szerinti bontásban	Az önkormányzati alkalmazottaknak növekedett a nemi egyenjogúsággal és a nemi szempont bevezetésével kapcsolatos teljesítőképessége	Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy, a Községi Közigazgatási Hivatal minden alkalmazottja	Nemi Egyenjogúsági Koordinációs Testület (NEKT) VKÁK CSZ Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	A Községi Közigazgatási Hivatal alkalmazottainak a nők diszkriminációjáról, a szexuális zaklatásról és mobingről szóló oktatása, beleértve a nők azon csoportjainak specifikus helyzetét, amelyek többszörös diszkrimináció kockázatának vannak kitéve	A megszervezett képzések száma éves szinten A képzéseken részt vevő alkalmazottak száma nemek szerinti bontásban Azon alkalmazottak nemek szerinti bontásban kimutatott aránya, akik növelték tudásukat	A Községi Közigazgatási Hivatal alkalmazottainak magasabb fokú tájékozottsága és nagyobb teljesítőképessége az említett témákban	Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy, a Községi Közigazgatási Hivatal minden alkalmazottja	NEKT Nemi egyenjogúsági biztos (NEB) VKÁK CSZ Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

A helyi nemi egyenjogúsági mechanizmusok megerősítése	A Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Nemi Egyenjogúsági Tanács és a nemi egyenjogúsággal megbízott személy számára szervezett képzések	A képzések száma éves szinten A képzéseken részt vevő bizottsági vagy tanácstagok száma nemek szerinti bontásban A tudásukat kibővített bizottsági vagy tanácstagok részaránya nemek szerinti bontásban	A Nemi Egyenjogúsági Bizottság és a Nemi Egyenjogúsági Tanács tagjai, valamint a nemi egyenjogúsággal megbízott személy növelték a nemi egyenjogúsággal kapcsolatos tudásukat	Nemi Egyenjogúsági Bizottság Nemi Egyenjogúsági Tanács A nemi egyenjogúsággal megbízott személy	NEKT NEB VKÁK CSZ Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	A Magyar Kanizsa községben a nemi egyenjogúság kérdésével megbízott összes alany együttműködésének kialakítása	Intézmények és közvállalatok száma Kialakított együttműködési mechanizmus A megtartott ülések száma éves szinten	A Magyar Kanizsa községben a nemi egyenjogúság kérdésével megbízott összes alany kialakított együttműködése hozzájárul a nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terv intézkedéseinek és	Nemi Egyenjogúsági Bizottság A nemi egyenjogúsággal megbízott személy	Az intézmények és közvállalatok nemi egyenjogúsággal megbízott személyei	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés

		tevékenységein ek hatékonyságáh oz				
A nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terv végrehajtásának eredményeiről szóló jelentéstétel	A Községi Tanácsnak a helyi cselekvési terv alkalmazásának megvitatásáról megtartott ülése A Községi Képviselő-testületnek a helyi cselekvési terv alkalmazásának megvitatásáról megtartott ülése Elérhető éves jelentés A tervezett tevékenységek megvalósulásának hányada	A Községi Tanács és a Képviselő-testület tagjai tájékoztatást kaptak a helyi cselekvési terv alkalmazásának eredményeiről	Nemi Egyenjogúsági Bizottság	Községi szervek, Nemi Egyenjogúsági Tanács, A Községi Közigazgatási Hivatal tájékoztatósi és protokollügyeiben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés
A női képviselői hálózat és a Nemi Egyenjogúsági	A női képviselői hálózatnak a helyi cselekvési	A női képviselői hálózat és a	A női képviselői hálózat, Nemi Egyenjogúsági	Nemi Egyenjogúsági	2026-tól	Községi költségvetés

Tanács tagjai népszerűsítik a nemi egyenjogúsági helyi cselekvési terv intézkedéseit és tevékenységeit	terv végrehajtásáról szóló üléseinek száma éves szinten	Nemi Egyenjogúsági Tanács aktív szerepet tölt be a nem egyenjogúság népszerűsítésében és hozzájárul a helyi cselekvési terv hatékony végrehajtásához	Tanács	Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy		
A helyi cselekvési terv végrehajtásának folyamatos ismertetése	Média száma Médiatartalmak száma A média általi tájékoztatás módja	Biztosítva a nemek közötti egyenlőség témakörének szélesebb körű ismertetése, a polgárok pedig tájékozottabbak a nemi egyenjogúság előmozdítását célzó tevékenységekről	Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a nemi egyenjogúsággal megbízott személy, a Községi Közigazgatási Hivatal tájékoztatási és protokollügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	A helyi és a regionális média A nemi egyenjogúsági HCST végrehajtásába bevont minden alany	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés

	Magyar Kanizsa község részvétele a Nemek közötti helyi szintű esélyegyenlőségről szóló európai charta megismertetését és alkalmazását célzó regionális és hazai kezdeményezések ben	A regionális kezdeményezése k száma A hazai kezdeményezése k száma Sajtmellékletek száma	Magyar Kanizsa község aktívan hozzájárul a Nemek közötti helyi szintű esélyegyenlősé gről szóló európai charta alkalmazásáho z és megismertetés éhez	Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal tájékoztatási és protokollügyek ben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	VKÁK Média	2024-től folyamato san	Községi költésévetés, donációk
--	---	---	---	--	-------------------	------------------------------	--------------------------------------

2. KÜLÖN CÉL: Az egyenlő lehetőségek politikájának alkalmazása és a férfiak és nők között egyenlőtlenségek gazdasági intézkedésekkel és támogatásokkal való csökkentése az (ön)foglalkoztatásban, valamint az egészségügyi ellátás és a szociális védelem minőségének és hozzáférhetőségének javítása

Intézkedések	Tevékenységek	Mutatók	A várt eredmények	A tevékenységek végrehajtói	Egyéb alanyok	Határidő	Szükséges források
Az egyenlőtlenségek gazdasági intézkedésekkel és támogatásokkal való csökkentése az (ön)foglalkoztatásban	A nők továbbképzési és oktatási igényeinek felmérése az (ön)foglalkoztatás céljából	Az igényeknek ez elvégzett elemzése	Az önkormányzat a nők igényeire vonatkozó információkkal rendelkezik	Nemi Egyenjogúsági Bizottság	Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) CSZ Szakértők	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

	Az igények felmérésének eredményei alapján nőknek szóló képzések szervezése	Képzések száma A képzésesek részt vevő nők száma	A községben élő nők bővebb tudással rendelkeznek az (ön)foglalkoztatással kapcsolatban	Magyarkanizsa község, Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény, Tisza Menti Információs Fejlesztési Központ	Középiskola NFSZ CSZ Szakértők	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	A nők, különösen pedig a többszörösen marginalizált csoportokba tartozó nők gazdasági szerepének megerősítését célzó programok finanszírozása	A biztosított anyagi források összege éves szinten Az anyagi forráshoz juttatott nők száma A többszörösen marginalizált csoportokba tartozó nők részaránya az anyagi forráshoz jutott összes nő számához viszonyítva Az újonnan alakult gazdasági társaságok/ női vállalkozások száma éves szinten	A község területén élő nőknek, ideértve a többszörösen marginalizált csoportokba tartozó nőket is, már nagyobb az esélye a gazdasági függetlenségre.	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály	NFSZ Szociális Munkaközpont (SZM) Ifjúsági Iroda CSZ	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

	Szerb nyelvi tanfolyamok szervezése	Tanfolyamok száma éves szinten A résztvevők száma nemek szerinti bontásban	A község területén élő nők és férfiak jobban ismerik a szerb nyelvet	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Ifjúsági Iroda, Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény	Iskolák HK CSZ	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	Alapozó informatikai tanfolyamok szervezése	Tanfolyamok száma éves szinten A résztvevők száma nemek szerinti bontásban	A község területén élő nők és férfiak szélesebb körű informatikai készségekkel rendelkeznek	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Ifjúsági Iroda, Cnesa Oktatási és Művelődési Intézmény	NFSZ Iskolák HK	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	Az átképzési és továbbképzési lehetőségekről, valamint saját vállalkozás beindításának a lehetőségéről való tájékoztatás	Események száma éves szinten A résztvevők száma nemek szerinti bontásban A többszörösen marginalizált csoportokba tartozók részaránya a résztvevők teljes számához viszonyítva, nemek szerinti bontásban	A polgárok tájékozottabbak az átképzési és továbbképzési lehetőségekről, valamint saját vállalkozás beindításának a lehetőségéről	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság	NFSZ Vállalkozók egyesülete Iskolák HK CSZ	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés
	A női vállalkozói	Események	A női	Község, Nemi	Gazdasági	2025-től	Községi

	szellem népszerűsítése	száma éves szinten A női vállalkozó résztvevők száma A résztvevők száma nemek szerinti bontásban Sajtmellékletek száma	vállalkozók jobban jelen vannak és érzékelhetőbbek a községben	Egyenjogúsági Tanács, A Községi Közigazgatási Hivatal tájékoztatási és protokollügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	Kamara Vállalkozók egyesülete Média Szakmai egyesületek	folyamatosan	költségvetés, donációk
	A falusi környezetben élő nők szükségleteinek felmérése a faluban maradáshoz szükséges támogatásokról	A szükségletek elvégzett felmérése	A Község információval rendelkezik a falusi környezetben élő nők szükségleteiről	Község, Nemi Egyenjogúsági Tanács, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály, Gazdasági és Helyi Gazdaságfejlesztési Főosztály	NEKT CSZ Szakértők	2024.	Községi költségvetés, donációk
	A falusi életszükségleteket kielégítő külön programok/intézkedések létrehozása és finanszírozása	A létrehozott külön intézkedések/programok száma A létrehozott intézkedéseket/programokat felhasználó nők száma	A község jobban eleget tud tenni a falusi környezetben élő nők igényeinek	Község, Nemi Egyenjogúsági Tanács, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály, Gazdasági és Helyi Gazdaságfejlesztési Főosztály	NFSZ CSZ	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	Az elérhető	Események	A polgárok	Község, Nemi	HK	2024-től	Községi

Az egészségügyi szolgáltatások minőségének és hozzáférhetőségének javítása	egészségügyi védelemről való tájékoztatás, különösképpen a többszörösen marginalizált csoportba tartozó nők tekintetében	száma éves szinten Az eseményeken részt vevők száma nemek szerinti bontásban A többszörösen marginalizált csoportokba tartozó nők részaránya a résztvevők teljes számához viszonyítva	tájékozottabbak az elérhető egészségügyi szolgáltatásokról	Egyenjogúsági Bizottság, Egészségügyi Tanács	Egészségház CSZ	folyamatossan	költségvetés, donációk
	A szűrővizsgálatok, valamint az általános egészség és a reprodukciós szervek egészsége fontosságának a férfiakban és nőkben való tudatosítása	Események száma Sajtmellékletek száma Kidolgozott tájékoztatóanyagok száma Résztevők száma nemek szerinti bontásban	A polgárok körében magasabb fokú tudatosság a szűrővizsgálatok, valamint az általános egészség és a reprodukciós szervek egészsége fontosságával kapcsolatban	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság Egészségügyi Tanács	Média Egészségház HK CSZ	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	A fiúk és lányok tájékoztatása a szexuális és reprodukciós egészséggel,	Események száma Résztevők száma nemek	A fiúk és lányok körében magasabb fokú tudatosság a szexuális és	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság Egészségügyi	Egészségház Ifjúsági Iroda	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

	valamint a védekezéssel és a betegségek kockázataival kapcsolatban	szerinti bontásban	reprodukciós egészséggel, valamint a védekezéssel és a betegségek kockázataival kapcsolatban	Tanács Művelődési és Oktatási Tanács	Általános és középiskolák CSZ		
	Egészségügyi szűrővizsgálattok szervezése a településeken	Események száma éves szinten Az elvégzett szűrővizsgálatok száma nemek szerinti bontásban A többszörösen marginalizált csoportokba tartozók részaránya a szűrővizsgálaton átesettek teljes számához viszonyítva nemek szerinti bontásban	A polgárok egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetősége javult a településeken	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság Egészségügyi Tanács	Egészségház HK CSZ Média	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés
	Az egészséges életmód népszerűsítése (táplálkozás, rendszeres orvosi vizsgálatok, sport és szabadidős)	Események száma éves szinten Részvevők száma nemek szerinti	Az egészséges életmód fontosságának tudatosítása a polgárok körében	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal tájékoztatói és	HK CSZ Egészségház	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

tevékenységek)	bontásban Sajtmelléletek száma		protokollügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	Sportklubok és szövetségek Média		
A szociális védelmi szolgáltatásokra való igény nemek szerinti elemzése	Elvégzett nemek szerinti elemzés	A község információval rendelkezik a nők és férfiak szociális védelmi szolgáltatásokról a való igényeiről	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság	SZM VKÁK Szakértők	2025.	Községi költségvetés, donációk
Új szociális védelmi szolgáltatások tesztelése az elemzés eredményei alapján, beleértve az erőszak áldozatainak nyújtandó szolgáltatásokat	Új szolgáltatások száma Az új szolgáltatások igénybe vevőinek a száma nemek szerinti bontásban Az igénybe vevők új szolgáltatásokkal való elégedettsége nemek szerinti bontásban	A polgárok egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetősége javult	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, SZM	SZM Szociális védelmi szolgáltatásokat nyújtók CSZ	2026-tól folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

3. KÜLÖN CÉL: Minden polgár, de különösen a nők biztonságának előmozdítása

Intézkedések	Tevékenységek	Mutatók	A várt eredmények	A tevékenységek végrehajtói	Egyéb alanyok	Határidő	Szükséges források
A biztonság előmozdítása a közösségben	A helyi biztonsági tanács népszerűsítése	Események száma Sajtmelléletek száma Részvevők száma nemek szerinti bontásban	A polgárok körében jobban tudatosodott a biztonság fontosságának kérdése a közösségben	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság	HK Média	2026-tól folyamatosan	Községi költségvetés
	A helyi, biztonsággal és a nemi egyenjogúsággal foglalkozó alanyok hálózatba szervezése	Aktív résztvevők száma Megtartott ülések száma éves szinten	A közösségben a biztonság a prioritások egyike	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	Rendőrkapitányság/ rendőrállo- más Ifjúsági Iroda CSZ	2026-tól folyamatosan	Községi költségvetés
	A polgároknak a közösségi biztonságra vonatkozó álláspontjának felmérése	A közösségi biztonságra vonatkozó elemzés elvégzése	A község információval rendelkezik a polgárok biztonsággal kapcsolatos gondjairól	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	CSZ Szakértők	2025.	Községi költségvetés, donációk

Az erőszak megelőzése, különös tekintettel a nők és lányok elleni erőszakra	A községbeli biztonság növelését célzó terv kidolgozása a polgárok álláspontjainak felmérése szerint	A községbeli biztonság növelésére vonatkozó terv kidolgozva	A község jobban reagál a polgárok biztonsággal kapcsolatos problémáira	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	Intézmények és közvállalatok CSZ	2025.	Községi költségvetés
	Az utcai közvilágítás fejlesztése minden településen	A lecserélt izzók száma éves szinten Újonnan elhelyezett közvilágítás száma éves szinten Azon helyi közösségek száma, ahol az utcai közvilágítás fejlesztésen esett át	A polgárok biztonsága javult a község egész területén	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság	Komunalac KSZK, magánpartner (közmagán társulások)	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés
	Fiataloknak a nemi erőszak és a biztonság megismertetéséről szóló workshopok szervezése	A megszervezett workshopok száma éves szinten A fiatal résztvevők száma nemek szerinti bontásban	A fiatal nők és férfiak több információval rendelkeznek a nemi alapú erőszakról	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	Rendőrkapitányság/rendőrálomás SZM Általános és középiskolák	2026-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

					CSZ		
	A polgárok tájékoztatása a nemi alapú erőszakról és a védelmi lehetőségekről, különösen a falusi környezetben	Megtartott ülések száma A résztvevők száma nemek szerinti bontásban Helyi közösségek száma	A polgárok több információval rendelkeznek a nemi alapú erőszakról és a védelmi lehetőségekről	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	Rendőrkapitányság/ rendőrállo- más SZM CSZ HK	2026-tól folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	A nemi alapú erőszakkal foglalkozó helyi aktív szereplők kapacitásainak kiépítése	A megtartott képzések száma éves szinten A résztvevők száma nemek szerinti bontásban Azon intézmények száma, amelyek képviselői részt vesznek a képzéseken	A helyi aktív szereplők nagyobb kapacitással rendelkeznek a nemi alapú erőszak témakörével való foglalkozáshoz	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Biztonsági Tanács	NEKT Koordinációs és együttműködési csoport CSZ Szakértők	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

4. KÜLÖN CÉL: Az életminőség javítása Magyarkanizsa községben, különösen tekintettel a nők életminőségének javítására, beleértve a többszörösen diszkriminált csoportokba tartozó nőket is

Intézkedések	Tevékenységek	Mutatók	A várt eredmények	A tevékenységek végrehajtói	Egyéb alanyok	Határidő	Szükséges források
A natalitás növelése	A nők gyermekvállalási támogatással kapcsolatos szükségleteinek vizsgálata a reprodukív időszakban	A szükségletek elemzése elvégezve	A község a szükségletekre vonatkozó információkkal rendelkezik	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal szociális, gyermek- és egészségvédelmi ügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	NEKT CSZ Szakértők	2025.	Községi költségvetés, donációk
	A szükségletek felmérése alapján új szolgáltatások tesztelése vagy más típusú támogatások bevezetése	Új szolgáltatások száma Az új szolgáltatások igénybe vevőinek száma Az új szolgáltatásokkal való elégedettség	A község jobban reagál a nők reprodukív időszakában való, gyermekvállalással kapcsolatos szükségleteire	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, Költségvetési és Pénzügyi Főosztály, a Községi Közigazgatási Hivatal szociális, gyermek- és egészségvédelmi	Szakértők CSZ Ifjúsági Iroda SZM	2026-tól folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

		foka		ügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége			
A kulturális tartalmak hozzáférhetőségének növelése							
	A kulturális tartalmak megemelkedett száma a településeken	A kulturális rendezvények száma a településeken Látogatók száma nemek szerinti bontásban	A nők és férfiak kulturális tartalmakkal való elégedettségi foka magasabb	Község, a Községi Közigazgatási Hivatal művelődési ügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	HK Média Művelődési intézmények	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
	Azon kulturális tartalmak gyarapítása, amelyek a nőknek a kultúrához való hozzájárulását ismertetik	Kulturális események száma Látogatók száma nemek szerinti bontásban	A nők kultúrához való hozzájárulásának és a női alkotómunkának a nagyobb fokú ismertsége	Község, a Községi Közigazgatási Hivatal művelődési ügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	NEB Média	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk
A sporttevékenységek és -tartalmak hozzáférhetőségének növelése	A sport jelentőségének ismertetése a lányok körében	A megszervezett események száma A résztvevők száma nemek szerinti	A polgárokból tudatosult a lányok sporttal való foglalkozásának jelentősége	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal	Sportklubok/szövetségek CSZ Média	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés

		bontásban Sajtmelléletek száma		sportügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége			
	A szabadidős tevékenységek és a rekreációs célú sportolás népszerűsítése	A megszervezett események száma A résztvevők száma nemek szerinti bontásban Sajtmelléletek száma	A polgárokból tudatosult a szabadidős tevékenységekkel és a rekreációs célú sportolással való foglalkozásnak a jelentősége	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal sportügyekben, valamint a tájékoztatási és protokollügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egységei	Sportklubok/szövetségek Média HK CSZ	2024-től folyamatosan	Községi költségvetés
	Női sport- és szabadidős rendezvények szervezése	Események száma éves szinten A részt vevő nők száma	A sporttal és szabadidős tevékenységgel való foglalkozás népszerűsítése a nők körében	Község, Nemi Egyenjogúsági Bizottság, a Községi Közigazgatási Hivatal sportügyekben hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége	Sportklubok/szövetségek Média HK CSZ	2025-től folyamatosan	Községi költségvetés, donációk

